

KATOLISKI MISIIONI
LAS MISIONES CATOLICAS
XXIX. - 5. - MAJ - 1955

SVETI IZAK JOGUES

^v SUŽENJ IROKEZOV

Daniel - Rops

Tamle v začetku septembra 1636 je precejšnje brodovje kajakov rezalo vode reke Svetega Lovnena v Kanadi. Stražarji algonkinskih rodov se niso menili zanj; Huronci so se vračali iz dežele bledoličnikov, katerim so prodali kože: v zameno so prejeli mamila in orožje, živila in različne drobnarije. Niso dvignili bojne sekire nad sosednjo pokrajino. Algonkinci so jih pustili mimo.

A nekaj je vendarle budilo njih pozornost. Veslači niso pluli sami. Sredi teh bakrenih teles, neznansko čudno poslikanih z vsemi mogočimi barvami, ki so se lesketala vsa okičena z medeninastimi naviski in školjkami, se je vozil neznan belec. Ni bil to bedni starec, ki so ga Huronci nekaj tednov prej tam mimo vodili. Zda je bil z njimi krepak mladenič izrazitih potez, zdrave polt', a oblečen kot prejšnji pred tedni. Le čemu so se vsi ti bledoličniki tako bedasto oblačili v dolgo črno, tako okorno obleko, kadar so šli k rodovom v obisk? Pa, belci so bili itak vsi do zadnjega čudna in nerazumljiva bitja.

Lepa leta že so potekla, kar so se „črne suknje“ naselili po vaseh velikega gozda. Živeli so taisto življenje bojevnikov v plemenu; samo v nekaterih malenkostih so jim bili različni: morili niso, kradli niso in žensk niso imeli. Čarovniki so jih črtili; trdili so, da že sama prisotnost njihova dramij jezo nevidnih sil, ki se potem sprevrže v vrsto nesreč in bolezni. Navkljub vsemu pa so bili že tod in tam rdečkožci, ki so sprejeli vero teh čudnih svečenikov iz daljnih dežel za svojo; a spreobrnjencev je bilo kaj malo in še te so soplemenjaki gledali postrani.

„Črne suknje“ pa so vztrajali naprej. Če je kdo od njih zbolel ali pa so ga celo ubili, je koj drugi stopil na njegovo mesto. Tako je zdaj namesto tistega strahila, ki so ga z jadračami zapeljali tja dol v Trois-Rivières, prihajal tale mladič, ki se prav ničemur ni čudil, kar pa rdečim seveda spet ni šlo v glavo. Skozi šestnajst dni je sključen, s prekrizanimi nogami čepel v dnu čolna, negiben v jatah komarcev, ne meneč se za svinčeno razbeljeno sonce ali za ujedljiv mraz, ko se je znočilo; venomer je prebiral neko črno knjigo in od časa do časa zganil ustne. Pri brzicah, ko so morali čolne na ramah nositi po cele milje daleč skozi neprodirno trsje, je sam pomagal, ne da bi trznl v licu. Na Huronce je to napravilo imeniten vtis.

Tako je prihajal na mesto, ki so mu ga odločili predstojniki pri Trois-Rivières, Izak Jogues, redovnik Družbe Jezusove. Kraj se je imenoval Ihonatiria, kar bi se po naše reklo: „selišče, ki vlada polnim jadračam“; vas na robu majhnega polutoka v Huronskem jezeru je štela nekaj bednih bajt. Devetindvajset let je takrat imel in ko so mu ukazali, naj odpotuje z vsakoletnim odposlanstvom rdečih plemen, je z vsem ognjem svoje mladosti hvalil Boga, da je uslišal njegove molitve.

Kaj se ni že pred odločil, da se bo čisto Gospodu posvetil? Tistikrat je bil otrok, zglede vnet za vse dobro, do skrajnosti pokoren, da so ga devet, desetletnega dečka vsi občudovali. Če sta ga morala oče ali učitelj kaznovati, ker je bil tako strašansko živahen, ves en sam plamen in nekam neukročen, je često poljubil roko tistemu, ki mu je odmeril kazen. V zavodu pri očetih v Orleansu je bil med tistimi razumnimi, pozornimi, marljivimi, a hkrati vsega vedoželjnimi učenci, ki jim morajo vzgojnik vselej z odprtimi očmi slediti. V šoli teh izrednih mož, ki se niso menili ne za denar, ne za visoka mesta, marveč samo za čast božjo in rešenje duš, je Izak kaj kmalu spoznal svoj bodoči poklic. Odločil se je za jezuita, za jezuita misijonarja, kot je bil Frančišek Ksaverij, ki so ga 1622, ko je imel mlađi Jogues šestnajst let, razglasili za svetnika.

Zato je zdaj v jeseni 1636 potoval skoz to divjino; in prožno je iz čolna skočil na suho, iztegnil otopele ude, pa z nekšnim neprikritim začudenjem gledal svoje bodoče katehumene. Nekdo je imel črno pobarvana lica, nos v rdečem, ostalo pa živomodro poslikano. Spet drugi si je pol obraza našemil z belo in pol s črno barvo. Tretji tam ob pomolu je bil čez in čez v pisanih črtah, krogih in prižah. Lase so si po večini strigli v dolge vzporedne proge in tisti šop, ki jim je še ostal, je bil tako trd in črn, da je skoraj spominjal na dlako veprove glave; odtođ ime, ki so jim ga vzdeli belci: Huronci¹. A kar Gospod daje, je vedno dobro. „Brat Izak,“ mu je dejal častitljivi učenik, stari pater Luis Lallement, pravi mož božji, „brat Izak, vas smrt v Kanadi čaka!“ Takrat je Izak to svojo pot sprejel s kipečo radostjo v srcu.

Kanada! Na pobudo vélikega kardinala se je kakih deset let nazaj ta dežela sprevergla v sen francoske mladine. Tamle po smrti dobrotnega kralja Henrika IV. so se prav malo prizadevali, da bi se tudi Francija zasedrila v novih ameriških krajinah; hrabri Champlain je bil zadovoljen, da se je utrdil v Quebecu, pa da je počistil soseščino. Richeŕieu edini, véliki kardinal je naprej videl, kakšna bodočnost čaka to zemljo. „Družba sto članov“, ki jo je 1627 osnoval pod svojim pokroviteljstvom, je tja pošiljala naseljenje za zagotovilom, da jih bo prva tri leta ona vzdrževala. Francoski živelj je naraščal iz dneva v dan; celo ko so 1629 Angleži zasedli Quebec ali pa ko je 1635 na svojem poveljniškem mestu junaško padel Champlain, francoska vnema za Kanado ni padla. Kanada! Koliko src je gorelo v tej kanadski ihti; na dvoru, v visoki družbi, po šolah in po samostanih, povsod so se našli možje in žene, duhovniki in vojaki, celo redovnice, ki so do zadnjega vsi sanjarili, kako bodo odšli lepega dne v tiste čudežne samote, eni na lov za dobítkom, drugi pa iz ljubezni do Boga.

Med temi zadnjimi so bili tudi premnogi sinovi iz Družbe Jezuve. Ni eno leto ni minilo, da bi iz noviciatov ne izšli mladi patri, ki so hrepeneli, da bi jih poslali, nadaljevat véliko povest krščanskega misijona v tistih daljnih deželah, pa da bi tako stariim pripisali novo stran slave in zmag za Boga. Prav jezuitom gre hvala, da se je Montreal razvil v današnjo mogočno prestolico. Oče Le Jeune se je požrtvovalno prizadeval med Algonkinci, ki so taborili na severnem koncu Svetega Lovrenca, med oceanom in velikimi jezeri. Mnogo misijonišč je bilo tudi že med Huronci, ki so živeli bolj na vzhod, med istoimenskim jezerom in ontarijskimi vodami. Vodila sta jih očeta Brebeuf, velikan po postavi, in Gernier. Edini Irokezi tam na jugu ontarijske jezerske ravní, naj že so bili Mohavki, Seneki, Onei-

¹ V francoščini pomeni „hure“ glavo različnih živali. — Op. prev.

di ali Agnierci², so sloveli kot trdó nedostopni; Francozom so bili najbolj krvoločni, najbolj sovražni od vseh; vrh tega pa so jih zvito čuvali še Angleži in Holanci...

Divjak je nosil borno prtljago, oče Izak Jogues pa je spešil za njim po travni stezi, ki se je od obrežja sem napenjala tja gor do bajtarskega naselja. Za trenutek se je zastrmel v neizmerno morje sladke vode, sivo modro kot je bilo, v dalji soparno nadahnjeno; od desne na levo pa so mu oči objele brezkončno črno rdečo goščo, ki se je pritislila prav do bregov. Iz močvar so se oglašale volovske žabe z močnimi, tožnimi klici. To je bil kraj, kamor ga je klical Bog...

Prav težko si danes predstavljamo, kakšno je bilo življenje kanadskega misijonarja tamle v začetkih XVII. stoletja; boj za obstanek in nenehno junaštvo. Res, vsakteremu glasnikov Kristusovih je življenje težko in polno nevarnosti; a vendar misijonar naših dni užije, naj že bo v osrčju Afrike ali na otokih Tihega morja vsaj nekaj prednosti, ki jih ne gre prezirati: oblast ga štiti, brezzično je z vsem ostalim svetom povezan, zdravil za primer bolezní mu ne manjka. Pred tristo leti Amerika nič tega ni poznala. Misijonar je živel od danes na jutri. Poleti skoz gozdove, brezkončne vožnje po rekah in jezerih, pota, ki so mu jih slednji trenutek prekrizale težke zapreke, v nevarnosti pred volkovi in medvedi, pa čez vse nevarni mrčes, ki prenaša mrzlico. Pozimi spet na saneh, v divjem mrazu in uničujoči burji, ko so nočili v kakí sneženi luknji, vedno v nevarnosti, da se izgubí, če je bil vodnik nepreviden ali lokav, pa da ga najdejo potem, kot so našli očeta Anne de Noué „na kolenih, gologlavega, z rokami prekrizanimi na prsih, z odprtimi, v nebo strmečimi očmi“ — mrtvega, zmrznjenega.

Pa tudi življenje po vaseh ni manj nevarno, nič lagodnejše ni. Za stanovanje jim je bedno zavetje, ki ga nudi indijanska bajta: v zemljo pošev zagodzene palice so prekrili z lubjem in kožo, to je vse. Tam v kotu je kapela, ostalo pa je hkrati kuhinja in spalnica, jedilnica in delavnica. Ležišče je nerodno spletena rogoznica, ki so jo položili na dolge palice. Preprosto ognjišče ven in ven zavito v ščemeči dim, ki se nikoli ne razkadí. Spodnja obleka mu ne preostaja, tudi vrhnja ne; kar misijonar na sebi nosi, to je vse: preobleči se ne more. Hranijo se s sagamitá, indijanskih rodov nekšna med kamni zmleta in potem prekuhana koruza, kamor so vrgli par koščkov posušene ribe; ali pa jedó bukán, jelenje meso, ki ga divjaki mehčajo kar na tleh (z bosimi nogami, v prahu, sredi pernatih ostankov lebeče d'vjadi in drugih smeti), pa ga potem tako dolgo sušé, da se sprevrže v nekšno olesenelo ali roženo gmoto... Navodila Družbe Jezusove jezuitskim misijonarjem pa velevajo, „naj se po indijansko hranijo, pa naj se jim taka jed gabi in upira še tako.“ O sveta krepost pokorščine!

Pa vendar vse te vsakdanje težave niso n'č v primeri z vsemi tistimi preprekami, ki se misijonarju pri njegovem apostolatu stavljajo na pot. Da jih Huronci takole kar naravnost zasipljejo s svojo preveliko domačnostjo, pa z vso nesnago hkrati, človek nazadnje še prenese; najstrašnejše in najbolj ubijajoče je njih prikrto nezaupanje, njih dremava krvoločnost, zadržani gnev, ki ga vsak trenutek prav pri tistih, ki si jih za najbolj zveste imel, lahko sprostí ena sama beseda vaškega čarovnika, če je slučajno kužna bolezen ali kaka druga podobna ujma

² Agnierci so zaprav Mohavki; ime so jim vzdeli Francozi. Plemena, ki so tvorila irokeško konfederacijo, so naslednja: Mohavki, Kajuge, Oneidi in Onondagi. — Op. prev.

udarila naselje. Oče Jérôme, ki je med najbolj srčnimi misijonarji tistih dni, je menda iz izkušnje zapisal: „Prijetneje je, če te s sekiro po glavi kresnejo, kot pa da se leta in leta gnjaviš s tem tukajšnjim življenjem, ko d'vjake spreobračša.“

Sedem let in čez je oče Izak Jogues tako živel. Poslušen ves njemu, ki je bil prvak med misijonarji, svetemu Pavlu, je postal „Huronec med Huronci“, samo da bi jih povedel h Kristusu. Koliko ur, koliko noči je prebil v smrdečih kolibah, ki so jih delili ljudje, psi in svinje hkrati! Kolikrat je bil za gosta pri tistih pojedinah, kjer družinski poglavar povabljenca tako počast', da mu kot psu vrže kos vrelega bukana. Dodobra se je naučil huronščine, težavne govornice, ki ima samo osem soglasnikov, da so besede potem bolj slične nerazločnemu godrnjanju kot pa pravemu govorjenju. V začetku, tam v Ihonatiriji je še šlo, kajti v mali fari svetega Jožefa je bilo kar enajst belih, šest med njimi duhovnikov. A zgode in nuja so kaj brž razbili skupinčco. Predstojnik, oče de Brebeuf je osnoval novo postojanko, kamor je s tremi drugimi patri poslal tudi Izaka Joguesa. Skoraj po tistem pa so ga poslali še dlje na skrajni zapad, na „far west“, da bi poskušal priti k Tinontatom, ki so živeli onstran jezer in jih skoraj nihče ni poznal. To je potem tistih sedem let nenehnega, junaškega truda, prepestro življenje skritega apostolata. In pisanih doživetij je v teh letih več kot preveč.

Življenje samo ga je prisililo, da je bil skoraj povsem sličen njim, katerim je ožnanjal božjo besedo. Trdnost, prožnost in odpornost njegova so bile pravo čudo za rdečekožce. Veslo je sukalo tako ročno kot oni in v teku mu niso našli enakega. Lice mu je potemnelo, postava se mu je zožila, izraz zaostрил. Indijanci so ga zvali *Ondessonk*, „ujeda“. Ga je vse to zadovoljilo? Kaj je dosegel s trudom in mukami teh sedmih let? Na v'd prav malo: stodvajset krščencev, ki so bili zares vredni svojega krščanskega imena, neznatno peščico tedaj... Res, bili so med njimi kristjani, ki so z vsem srcem sprejeli Odrešenikov nauk in so bili vsak trenutek pripravljeni tudi pričevati zanj med brati. A kakšno neizmerno delo je še čakalo spričo teh malenkostnih sadov. Koliko tavajočih, grešnih huronskih duš je še bilo treba rešiti! Navkljub misijonarjevim naukom so ti nesrečniki le pre-radi vztrajali v razvratu, nasilju, ropu. Bedne žrtve najstrahotnejšega praznovanja, da niti evangelijske resnice niso zlomile njih zakoreninjene vere v „manituje“ zla in črte, katerim so nosili najbolj krvave darje. Še več: dobro so vedeli misijonarji, kako se njih rdečkarji le prevečkrat vdajajo ljudožerstvu, kako kakemu hram-bremu nasprotniku iztrgajo srce in ga potem pojedó, da bi tudi vanje segel njegov pogum. S čem naj misijonar zmore to nezmogljivo gmoto zmot? Enako vsem, ki za velikim ciljem hite, je oče Jogues kaj malo dal na tisto, kar je že storil; ven in ven je marveč mislil, kaj vse mora še storiti. In to zadnje je bilo neizmerno, do nez-nosnosti trdó...

V dolgih urah molitve je pred malim tabernakljem v svoji bedni kapeli rotil Boga, naj mu ravná pot. Ker je vedel, kot skušnja uči, da zmore samo kri mučen-cev oploditi zlahtra seme evangelijsko, ki je padlo v negodno prst, je prosil Vse-mogočnega, naj sprejme mučenštvó, ki mu ga je ponujal iz vsega srca za spre-obrnjenje svojih ljubljenih divjakov. Lepega večera se je zamaknil; ni bilo prvič. Že večkrat mu je govoril Kristus. Tokrat je ujel skrivnostni Učenicov glas: „Usli-šana je tvoja molitev: naj se zgodi, kot prosiš! Pogumen, srčen bodi!“

(Konec prihodnjič.)

PROBLEM JUŽNO-AFRIŠKIH RAS

Politično, kulturno in versko svetovno časopisje mnogo piše in razpravlja o problemu južnoafriških plemen (ras). Tudi misijonski list ne more prezreti tega kočljivega vprašanja, kajti njegova rešitev bo našla svoj odmev po vsej Afriki. Mrzlični nemir se polašča že vsega črnega kontinenta. Dogodki zadnjih časov pomenijo svarilo in grožnjo obenem: nemiri v Tunisu in Maroku, borba za Sueški prekop, stavke v Nyasi, strahovanje teroristične organizacije Mau-Mau v Keniji, presenetljiv izid volitev proti Angliji v Sudanu, izjava mladega kralja Mutesa II. v Bugandi, v kateri zahteva neodvisnost svoje dežele, vsled česar so ga Angleži odstavili, itd. Od rešitve rasnega vprašanja v Južni Afriki zavisi, ali bo sožitje bellega človeka z narodi drugih barv — ne samo v

Afriki — blagodejno, ali pa se bo sprevrlo v sovraštvo, posebno pri Indijcih, ki jih postopanje z njihovimi rojaki v Južni Afriki osebno žali. Če pomislimo pri tem, da ima Moskva tu sijajno priložnost, ki jo tudi uspešno izrablja, da to zmedo še po svoje stopnjuje, moramo spoznati, kako dobiva južnoafriški rasni problem naravnost svetovni okvir in da je njegova rešitev svetovni važna zadeva, ki nikakor ne zadeva le Južne Afrike. Neki strokovnjak iz Južne Afrike je napisal o tem problemu vrsto člankov, ne zato, da bi povedal o tem le svoje mnenje, temveč da bi seznanil bralce z mnenji in izjavami ljudi iz vse Južne Afrike. Prav tako noče podati kakega vzorca za pravo rešitev tega, skrajno zapletenega problema. Tega pač nihče ne more. Le z ozrom na eno stvar

Apostolski delegat za Belgijski Kongo in Ruanda - Urundi, mons. Alfred Bruniera, med črnimi gojenci zavoda Propagande v Rimu

si je treba biti na jasnem: prava rešitev rasnega vprašanja nikakor ni samo stvar socialno politične organizacije, temveč v prvi vrsti duševnega nastrojenja črnih in drugobarvnih narodov do človeka - brata v Kristusu.

Že l. 1911 je pisal konvertit msgr. Kolbe, eden najboljših razumnikov med Buri, ki so se vrnili v naročje Cerkve: „Kadar hočemo razpravljati o našem rasnem vprašanju, se nam ni treba opravičevati, kajti povsod sili v ospredje in glasno kliče po rešitvi.“

Od takrat je preteklo že več kot 40 let. Ta problem so proučevali in vrtali vanj kot v granitne skale zlatih rudnikov; vendar niso našli nobene rešitve. Nasprotno, še otežili so jo!

S pomočjo modernih prometnih in obveščevalnih sredstev je svet postal majhen. Poročila o sklepih parlamenta ob rtiču Dobre nade dospejo danes prej do kraja zemlje kot članj parlamenta do

sedežev v svoj h klubih. Zato ni čudno, če politične borbe in težave v deželi, zlasti še njen rasni problem, povzročajo v svetovnem časopisju ne samo zanimanje, temveč tudi viharje hrupa. „Ne da bi poznali deželo, so izrekli svoje sodbe, po katerih bi mogla biti Južna Afrika ožigosana kot zločinka pred zgodovino,“ je izjavil dr. Vieyra v nekem svojem predavanju v Johannesburgu. Tako preprosto gledanje na problem pa je nedopustno in krivično, ker je mnogo težavnejše, kot ga smatrajo mnogi Evropci.

Visoko cerkveno osebnost, domačina in dobrega p satelja, je uredništvo nekega mesečnika naprosilo za poročilo o „apartheid“-u. Spočetka je obljubil, pozneje pa je pisal svojemu znancu: „Na svojem potovanju po Evropi sem spoznal, kako težko je po deželah onstran morja pojasniti razmere v Južni Afriki, da s morejo napraviti o njih pravo sliko. Čim dalje sem sestavljal neko po-

Kako prisrčno so črnici sprejemali Romarico fatimsko Marijo v lanskem svetem Marijinem letu!

M. Ksaverija Lesjak O.S.U. (desno sedeča) v družbi učiteljskega osebja v enem južnoafriških uršulinskih zavodov. Učiteljica med obema misijonarkama je že nad 25 let v službi misijona.

ročilo, tem večjo težavo mi je povzročalo. Vprašanje apartheid-a je zato tako težavno, ker se tako zelo spreminja in je zvezano s politiko.“

Zato po pravici pravi „Deutsche Evangelische Weltmission“: „Ta problem ne tiči le v različnosti barve in rase, temveč so to raznolikost poostrile posebne gospodarske in socialne razmere in je postal vznemirljivo gibanje, k' ni nevarno le misijonom, temveč tudi blažini državljanov.“

Sledeče naj bi bil poizkus, stvarno pr kazati „apartheid“, brez kakega strankarsko političnega vidika, tako da bi si mogli tudi bralci onstran morja ustvariti nekoliko slike o tem, ne da b' jim bilo treba pripovedovati vso zgodovino rtiča Dobre nade.

Rasno vprašanje za Južnoafriško unijo ne pomeni samo svinčene uteži na njenih nogah, temveč cel granitni sklad.

Kaj je „apartheid“? Če bi hoteli odgovor na to vprašanje po načinu lekiskona, bi bili nujno razočarani, kajti

vodje tega gibanja sami ne znajo nanj jasno in točno odgovoriti.

Beseda „apartheid“ je burskega izvora in pomeni isto kot angleška beseda „segregation“, se ki je še do nedavnega uporabljala. Dobesedno pomeni „ločitev“, t. j. ločitev bele in nebelih ras po prostoru na ozemlju Južnoafriške unije. „Apartheid“ hoče kolikor mogoče preprečevati mešanje ras, kar se je do najnovjšega časa pogosto dogajalo. O tem, da so mešanci fizično in moralno manjvredni in da podujejo po svojih starših le slabe lastnosti, se toliko govori, da je že odvratno. V nekoliko drugačni luči pa se t' pokaže to vprašanje, če se spomniš, kaj pravi o tem v deželi dobro znani avtor, S. G. Millin: „Mešance so priklicali v življenje potepuhi, pijanci in moralni pokvarjenci.“

Najprej je potrebno ugotoviti stališče v deželi veljavnega prava glede bele in črne rase. Beli in Evropci so vsi tisti, ki so bele polti, ne oziraje se na to, ali so bili rojeni v Južni Afriki,

Evropi ali v kateri koli deželi na svetu. Tako so po zakonu Judje, Sirijci in Turki Evropci. Odpor proti takemu pojmovanju pa so v zadnji svetovni vojni pokazali ameriški vojaki, ki niso hoteli vstopati v lokale, na katerih je blestel napis: „Europeans only“ — samo za Evropece — in to kljub svoji beli polti.

Za neevropske oz. nebele ljudi smatra zakon vse tiste, ki imajo temno ali črno barvo, torej črnce, ki so rojeni v deželi, Malajce in Indijce, ki so jih vselili, ter končno nad milijon mešanцев, nesrečno ljudstvo, čigar izvor ali rodovnik se naslanja na kakega belega očeta in na kako črno mater. Ena ali druga manjša skupina tu ne prihaja v poštev. V glavnem se osredotoča „apartheid“ na osem milijonov črncev ali domačinov, na katere lahko naletiš vsepovsod v deželi.

Črna šolarka na misijonu p. Bratine F.S.C. v Glen Cowie v Južni Afriki.

Prvo in ne najmanjšo težavo pa povzročajo ravno beli ljudje, kjer vsak sloj „apartheid“ drugače razumeva in s tem zasleduje drugačen cilj in išče svoje koristi. Farmer upa, da mu bo „apartheid“ dal več in cenejših delovnih moči. Zadevo s črnici je treba tako urediti, da bodo delali za suženjsko plačilo ali pa bodo stradali. Tri podružnice kalvinskih burskih cerkva pravijo: „Apartheid pomeni najprej manj črnih delavcev, potem pa sploh nobenega več. Tako v cerkvi kot državi mora vladati ločitev. Črne ovce, ki jih vodijo beli pastirji.“ Črni moški ali ženska pač smeta čestiti njihove cerkve in jih krasiti; a če bi se udeležila bogoslužja, bi se pregrešila. Dobrosrčni pridigarji pa vendarle zamiže na eno oko, če se kak črni služabnik med bogoslužjem mirno stiska v kakšen kot.

Naivni ljudje — med njimi celo izobraženci — sanjajo o neki deželi, kjer naj bi bili črnici povsem zase, da bi mogli živeti po svojih starih plemenskih šegah in občajih; ta dežela naj bi se morda imenovala Bautustan ali Velika Nigerija. Kje pa naj bi bila ta dežela, na zemlji ali na luni, pa doslej ni znal povedati še noben beli Salomon.

Nasprotniki take misli pa pravijo, da je bil „apartheid“ učinkovito geslo, ki so ga njegovi početniki smatrali koristnega predvsem za zbujanje razrednega sistema: „Ta čarobna beseda je obljubljala popolno in dokončno rešitev vseh rasnih vprašanj. Smatrali so jo kot učinkovito zdravilo za vse zlo, ki ga je nesrečno rasno vprašanje prineslo deželi.“ (The Forum, Johannesburg, aprila 1950.)

Zdi se, da si celo vladni ljudje niso v tem edini. Član parlamenta H. Suzman je pred nedavnim izjavil: „Apartheid je privedel do takšnega plemenskega sovraštva, kot ga poprej nismo poznali ... Nihče si ni na jasnem, kaj apartheid pomeni. Gospod Malan se ne strinja o tem z gospodom Strydomom, obadva pa ne z gospodom Verwoerdom.“ Gospod Grobler, narodni kandidat za

Slovenska misijonarka iz Južne Afrike s prvoobhajankami

Groblerstal, je izjavil: „Apartheid se je prizadeval, da bi Evropece spravil iz naselbin črncev.“ Jasnó izjavo je podal le gospod Schoeman pred sedanjo vlado: „Apartheid hoče povedati, da neevropski ljudje ne bodo imeli nikoli enakih pravic kot Evropci; nikoli ne bo enake socialne pravičnosti. Evropec bo vedno ostal gospodovalec v Južni Afriki.“

Morda je ta pojem še najbolje dojel in označil katoliški mesečnik „The Southern Cross“: „Apartheid na splošno pomeni: težaško delo naj opravljajo neevropski delavci, s plačo, ki ravno še zadostuje da se ohranijo pri življenju. Državljskih pravic pa ne bodo mogli nikoli doseči. Ne preostaja jim drugo, kot edino življenje v skrajno tesnih, spodarskih in stanovanjskih okoliščinah, nečloveško urejeni delovni pogoji s stalno selitvijo, ki bodo družino črncev popolnoma razbili. Apartheid se je izkazal kot strahotna in usodna napaka.“

Končno naj omenimo še temno strujo med belo plastjo naroda, ki od „apartheida“ pričakuje le svoje lastne koristi, brez ozira na to, če zavoljo tega propadejo milijoni „Kafrov“. Adamaster

piše o njej: „Apartheid je sistem, ki ne daje črnecem v Južni Afriki nobene državljanske pravice, nit za zdaj ali kdaj koli pozneje. Zastopniki tega naziranja so tisti ljudje, ki danes odpravljajo kuhinje za juho otrokom črncev, jutri pa jih delno spet nejevoljno vpostavljajo. To so sti ljudje, ki so zmožni črnca, če bi hotel stopiti na njihovo farmo, hladnokrvno ustreliti, v upanju, da jim to ne bo prineslo več kot 10 funtov šterlingov denarne kazni. To so isti ljudje, ki bi radi odpravili beraško starostno zavarovanje — 10 šilingov na mesec — in podpore invalidom; zato pa bi radi uvedli višjo strahovalno in pogostejšo smrtno kazen za prestopke črncev in več kaznilnje, da bi tako laže pridobili cenenih delovnih sil. Seznam takih stvari, ki so jih že ugnali in jih še hočejo uganjati, je nepregleden.“

Ta babilonska duhovna zmeda v vprašanju, ki zadeva življenje in mozeg dežele, onemogoča tudi tistim, ki te razmere manj pozrajo, spoznati težave, pred katerimi stoji Južna Afrika. Usoda dežele je podobna usodi ladje na visokem in viharnem morju: ali bosta obojni rasi dosegli varni pristan, ali pa sploh ne.

PISMO S FORMOZE

PIŠE SLOVENSKI MISIJONSKI ZDRAVNIK DR. JANEZ JANEŽ

12. februarja po kosilu sem drvel z avtom preko gora proti Taipei, da bi tam našel kakega dobrotnika za nove bolniške postelje. V gorah je deževalo in mi je avto začel drseti proti prepadu. V zadnjem trenutku sem zavil v nasprotno stran in treščil v skalovje. Ko nisem več videl sto sonc, sem videl, da sem si glavo na skalah mehčal, razbit avto pa je bil proti Lotungu obrnjen. Ker je motor zadaj, sem se lahko počasi vrnil. Komaj sem se umil, je že prišel trebušni bolnik in sem takoj moral operirati. Danes je vse v redu — operirani bolnik, razbit avto in neroden šofer, le po glavi še malo šumi in ne čudite še, če je pismo temu primerno pisano. Pismo s Formoze Vas morda zanima, ker ves svet danes sliši to ime in čaka, kaj se bo zgodilo. Sam sem dobil pisma, v katerih mi znanci svetujejo naj kovčke pripravim. Mi, ki smo na tem otoku, nismo tega mnenja. Naša bolnišnica z vso paro zida novo stavbo za notranje bolnike. Lanj so predstojniki iz Rima bili tu in videli delo ter pomanjkanje postelj. Za božič so nam sporočili, naj začnemo zidati novo bolnišnico, ki naj bo spomin na Marijansko leto. Takoj smo šli na delo, eno nadstropje je že gotovo in upamo maja ali junija vanjo sprejemati bolnike. Bo prostora za najmanj 100 bolnikov. Ne bo luksuzna, bo pa ena najlepših bolnišnic, kar sem jih v misijonih videl. Že sedaj sem zelo zaposlen in si lahko predstavljate, kaj bo šele potem. Klient je brivcu sredi britja rekel, naj mene najpreje v red spravi, češ, da imam preveč dela. Bolnike imamo z vsega otoka, posebno veliko iz Taipei, odkoder nam jih celo Čangkajšekov osebni zdravnik pod nož pošilja. Danes imamo n. pr. med operiranimi bolniki 10 želodcev in le dva slepiča. V Evropi smo na en želodec imeli pet slepičev... Radionapovedovalki iz glavnega mesta sem operiral golšo in še

ta včasih pove ljudem, da je dobila v Lotungu lep vrat... Lani sem med operiranimi imel tudi dva škofa, precej tujih misijonarjev in kitajskih duhovnikov, nun tudi ni manjkalo... poleg kitajskih celincev in Formožanov sem imel pod nožem Korejance, Japonce, bolnike iz znanih otokov Tačen, Matzu, Činmen, Pescadores... operiral sem dva poljska mornarja z ladij Gottwald in Praha, kateri so nacionalisti ustavili in na otok internirali, ker so rdečim na celino gorivo za letala in par tisoč kg razirnih britvic peljali...

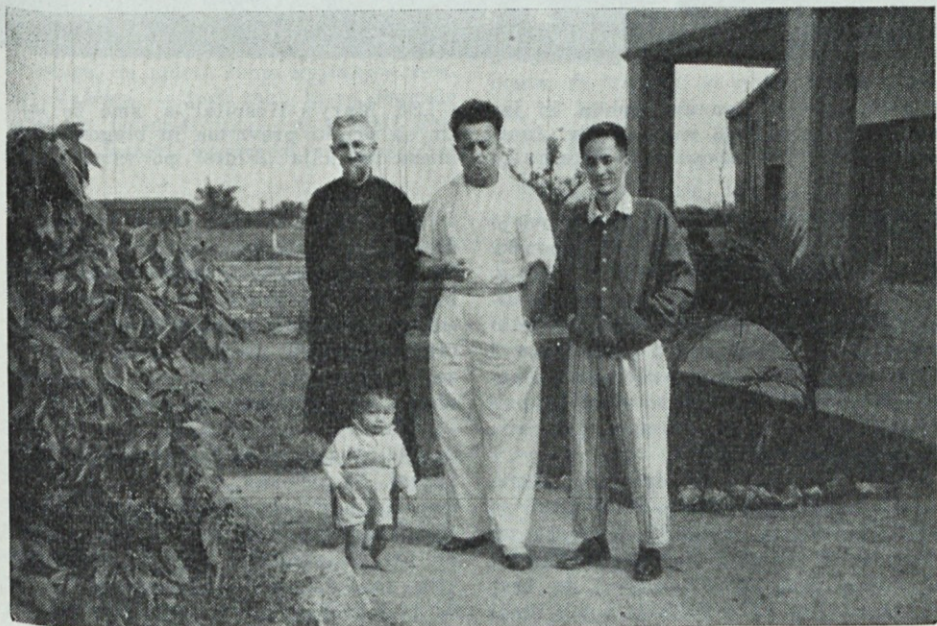
Vas bolj zanima otok kot oseba misijonskega doktorja, ki ne more pisati pisem, kot jih misijonarji pišejo, ko z veseljem poročajo, kako krščujejo in povečujejo družine vernih. Moji edini krščenci so z brizgalko krščeni med operacijo ekstraputerine nosečnosti — imel sem jih tu okrog 30 in še ti so bili le pogojno krščeni... Edino moje delo v misijonih je operiranje in pregledovanje bolnikov. Le redko zaidem na cesto in se mi čudno zdi, ko srečam ljudi, ki ne tožijo, da so bolni, saj človek, ki neprestano v bolnišnici živi, misli, da je ves svet bolan.

Kako pa mi na stvari tukaj gledamo? Na otoku je vse mirno in normalno. V treh letih smo imeli dvakrat letalski alarm, pa obakrat po pomoti radi ameriških letal, ki popolnoma obvladajo zrak od celinskih obalnih otokov do otoka samega. Amerika je jasno povedala, da bo branila Formozo in Pescadores, mi pa povsem jasno, kaj bo z obalnimi otoki — Činmen in Matzu. Dokler imajo nacionalisti Činmen, lahko kontrolirajo formožansko ožino. Otoke, katerih Amerika ne bo branila, bodo nacionalni verjetno brez prelivanja krvi izpraznili, kot so s Tačenom naredili. Od tačenskih beguncev jih 5.000 te dni okrog Lotunga naseljujejo. Rdeči ne bodo napadali, kar

bodo Amerikanci branili. Imajo obilico ljudi in propagando. Za zmago želja in volja nista dovolj. Motorji zmagajo in neosebna hrabrost. Industrijsko je Kitajska na tleh in se nitj v daljni bodočnosti ne bo mogla približati Ameriki. Pred par meseci so rdeči kupili v Macao 300.000 rešilnih plavalnih pasov. Če niti teh ne morejo sami narediti, kje so šle barke... in brez teh se na naš otok ne pride. Dokler bodo morali rdeči narediti pot na naš otok mimo številnih ameriških ladij, bodo le pisali in govorili o svojih sanjah. Ko se je začela korejska vojna, so na celini slikali Amerikancev kot papirnate tigre. Več čaotunških ranjencev je prišlo na oddih domov iz Koreje. Le par dni so bili doma, ker so jih hitro v centralno Kino poslali. Rdečim ni bilo všeč njih pripovedovanje ljudem, da „stari“ amerikanec ni papirnat tiger,

da so njegove bombe strašne... Rdeči so na Koreji storili veliko napako, uračunali so se. Tega ne bodo ponovno storili... Igrajo šah, ropotajo okrog Formoze in načrte drugod delajo. Na celini sem slišal govoriti rdeče, da njih pot pelje v Indijo. Toda prej morajo pohoditi Indokino, Siam in Burmo. Tam niso potrebne barke... Peiping se sam ne bo spustil v spor z Ameriko, dokler ne bo klonil Moskvi, ki si želi vojno med US in Azijo. Amerika naj bi se v Aziji izčrpala ekonomsko in moralno. Ko bi bila na tleh, potem bi pa ruski rdeči „nadčlovek“ spočit šel osvobodit Evropo, delo v Ameriki bo pa tudi lahko, ker slaba ekonomija pomeni slabo Ameriko... Mitu se ne bojimo rdeče zasedbe. Kar bi se moglo zgoditi, bi bila vojna... toda te še ne bo, dokler je rdeči ne bodo hoteli... Amerikanci ne držo Formoze radi Čang-

Naš misijonski zdravnik na Formozi, dr. Janez Janež, skupaj z dvema bolnikoma, ki jima je operiral želodec. Eden je jezuitski misijonar, drugi pa kitajski kemik, oba iz glavnega mesta Taipeha, od koder prihaja polno bolnikov v oddaljeno, pa slovečo misijonsko bolnico

Sliko tega rešilnega avtomobila, ki je last „St. Mary's Hospital“-a, smo že lani objavili, ker nam jo je poslal dr. Janež sam ob priliki prevzema in blagoslovitve avta. Sedaj je razposlala to fotografijo rimska agencija „Fides“ po vsem svetu.

kajšeka. Formoza je važna v njihovi obrambni črti, ki se razteza od Japonske preko Formoze do Filipinov.

Na našem otoku rdeči ne morejo dihati. Vsak poiskus rdeče propagande in delovanja je v kalj zatrt. Sam sem v 3 letih tu videl le enega rdečega propagandista. Težko bolnega so v bolnico prinesli iz zapora in sem ga sprejel le zato, da je krščen umrl!

Bodočnost otoka nj popolnoma jasna. Med drugim se ukvarjajo s teorijami za dve Kitajski, za republiko Formozo, za mednarodni mandat. Naj se zgodi to ali ono, eno je gotovo — rdeči je brez vojne imeli ne bodo. Če bodo hoteli imeti otok, bodo morali zmagati...

Ko o takih stvareh pišem, mi pa vedno hodi na misel večerja na tem otoku, ko je misijonar, ki je imel domotožje po kitajski celinii, rekel, da so Amerikanci edino upanje... pa je visok ameriški oficir odgovoril, da je v zmoti in pokazal s prstom na križ in dodal, da bo tudi Amerika morala oči tja obrniti...

Cerkev na otoku živahno dela in gradi. Od strani vlade ni nikakih ovir za razvoj. Ne pomaga, a tudi ne ovira. Eden mojih operiranih škofov je bil na celini nadškof in je ob prihodu na otok bil pri Čangkajšeku. Ta je naredil poklon katoličanom — sam protestant — da le katoličani znajo hoditi ravno pot, protestantj so dvorezni nož...

Z BENGALSKIH POLJAN

1. DEŽEVJE

Orkan divja... Izza nebeških zavrnice lije in lije... Oglušujoč tresk! Na tone pločevine trešči na tla. Misijonsko poslopje je izgubilo streho... Ubogi raji srca trepetajo. Takih viharjev se bojimo.

Misijonarja v deževni dobi čakajo mučna potovanja po vodi in blatu. Hoditi je treba bos ali kvečjemu v copatah, ki jih je pa dostikrat treba v rokah nositi. Če si do kože premočen, se boš že kako posušil, saj ni mraz. Če te stakne prehlad, bo že prenehal, kot je tucate prejšnjih. Paziti pa moraš na kače, ki so jim luknje zalite in zato tudi niso pri najboljši volji, oklale te bodo na smrt. Pa saj nosiš s seboj zdravilo zoper vpik. Krči se ti srce, ko vidiš povsod toliko bede, lakote, nagote, bolezni, nemoči... Kaj bo zalegla pridiga na lačne želodce? Kako bodo otroci sledili krščanskemu nauku, ko pa v skrčenih, kričeih želodcih niti pajek ne bi našel prostora, da splete svojo najtanjšo mrežo? Vaščani — tudi taki, ki so drugače dobri in potrpežljivi — so postali prepirljivi, jeznivi, predvsem pa zaskrbljeni.

Deževna doba pa je vseeno mila Bengalcu. Tri mesece traja, od srede junija do srede septembra. Deževje se kajpada ponavadi ne drži „službenega koledarja“. Prihrumi večasih že teden, dva prej in se pomudi par tednov dlje. Pesniki so to za čudo lepo opeli. Prvi mesec — nenadni prehod od neznosne pripeke in vlažne soparice — prevladuje čisto veselje. Oddahne si telo in živi. Kmet radostno seje in presaja. Drugi mesec, „preliv“, ker pač v tem mesecu največ dežuje, je znan tudi kot mesec dišečega jasmína. Poljsko delo je po večini že opravljeno. Tretji mesec je le prerad soparen, a že znanilec jeseni in z njo vesele žetve in zimskega hladu.

2. BROTO — DAN POSTA

Ker smo že ravno pri deževju, naj se pri tem še malo pomudim. Broto se imenuje vsak dan molitve in posta. Največ in najučinkovitejši so v deževni dobi. Postijo se največ ženske, moški pa le, če jih drugi opravki ne zadržujejo. Post je ali popoln ali jed brez kuhe.

Izpolnjevanje manjših „brotov“ je že zaslužno: največji grešniki; so se radi njih „zveličali“, reveži so prišli do zlata in draguljev, nezdravljivi bolniki so čudežno okrevali, nerodovitnim so se rodili mnogi „sinovi“... Zanimarjanje „brota“ pa zna bogatina spraviti ob premoženje, žene ob rodovitnost, mnoge ob zdravje. Ta dan darila bramanom dvojno zaležejo. Seveda so prebrisani Bramani o tem že veliko pisali.

Najbolj je čislán „broto ekadoši“. Obhajajo ga dvakrat na mesec, vsak enajsti (11—ekadoši) dan svetle (po ščipu) in temne polovice meseca. Dan prej se sme pojesti le predpisana količina jedi. Pred koncem posta morajo pogostiti bramana. Če tisti, ki se posti, spada v kasto, od katere braman ne sme vzeti kuhanih jedi, se mu lahko ponudi maslo, riž, kokoši, sadje...

Ekadoši je tudi ime „gospe“ svoje vrste. Demon Asur Mrudumanno je namreč z izredno pokoro pridobil tako moč, da mu je bog Šiva obljubil, da ne bo naravno umrl, niti ga ne bo mogel končati pičhe od žene rojen. Asur se je radi tega prevzel. Mislil je, da je dosegel neumrljivost. V svoji objestnosti se je zagnal v nebesa in iz njih vse bogove pognal. Še najvišja trojica, Brama, Višnu in Šiva so morali bežati in se s svojimi ženami skriti v votlem deblu, kjer pa je bilo tako tesno, zatohlo in vroče, da so se revčki in njih milostljive začeli potiti... Iz tega božanskega potu se je porodila Ekadoši — ki je torej ni porodila žena — se zagnala v bedastega demona in ga pokon-

P. Poderžaj SJ. na misijon. potovanju

čala. Tej božici za čast se torej bengalske — in na splošno indijske žene (in mnogi možje) postijo po dvakrat na mesec!

Razen tistih, ki se mude v slavnem templju Džogonnatha (Višnu) v deželi Orisi (tam blizu deluje naš rojak Jožko Vizjak). Tam je slava božanske Ekadoši zašla. Nihče se tam na tisti dan ne sme postiti! Zakaj? Ekadoši (ki je za spremembo v Orisi moškega spola) se je pri Džogonatu pritožil, da se njegovi (Višnovi) romarji na enajsti dan ne postijo. Višnu ga je skušal pomiriti, a Ekadoši se je razjezil in začel Višnu groziti... Ta pa ga je dal ujeti, nakar je nasilnega boga priklenil k vratom svojega templja... Še danes tamkajšnji romarji vidijo ta dogodek upodobljen pri vratih templja.

„Broti“ imajo največjo moč v deževnih (monsunskih) mesecih. Tudi to ima svoj razlog. Ohranjevalec vsemirja Višnu gre namreč deseti dan prvega deževnega meseca spat. Zbudil se bo šele na enajsti dan tretjega meseca (okrog začetka novembra). Ko spi, demonj skušajo uničiti, kar so bili bogovi na svetu dobrega storili. Kaj se ni med takim Višnovim spancem — pravijo — zgodilo, da je demon Hiranokko ukradel svete knjige Vede in tako oropal svet za mo-

drost? Da Vede reši, se je moral Višnu spremeniti v merjasca, se potopiti v pod-oceanski brlog, da ga uniči in Vede spet prinese na svet... Spanec ni trden. Ravno dva meseca kasneje se Višnu med spanjem obrne. Dan ko gre spat, tisti ko se v spanju obrne, in dan prebuditve so posebno važni, prebiti jih je treba v molitvi in postu. Medtem ko Višnu štiri mesece spi, pa je posebno zaslužno, če kdo vsak dan počasti stopinjo kravjega parklja...

Tretji dan tretjega monsunskega meseca (letos 20. avgusta) je zlasti ljub neomoženim dekletom, ki se ta dan poklonijo boginji Parboti. Ta je namreč vzljubila boga Šiva, pa jo je oče hotel dati v zakon bogu Višnu. Ušla je od doma in s pokoro tako zmeščala boga Šiva, da se ji je prikazal in ji obljubil, da jo bo poročil. Če se poklonijo tej boginji, dekleta upajo, da bodo smele poročiti fante, ki jih ljubijo. Ves dan morajo pobožno prebiti in žrtvovati. Jesti smejo samo banane. Povabljene bramane pa dobro pogostijo in jim darujejo kipec Šiva iz medi, srebra ali zlata, vsaka po svojih močeh. Dekleta, ki tega ne store, t. j. ki „brota“ ne opravijo, pa bodo ostale brez moža v sedmih življenjih po vrsti (po hindu nauku, da se človek zmeraj znova rodi), če pa praznik zanemari že poročena žena, bo vdova tudi sedemkrat po vrsti.

3. BENGALKE

Nedavno je življenjepis tu naseljene Armerke o bengalkah tole omenil: „Na dvorišču pred kočo kot prikazen blesti — bengalsko dekle, bitje vredno Tizianovega ali Murillovega čopiča. Spoštovanje in zvestoba do staršev odlikuje indijsko ženo in jo v tem komaj prekosi katerikoli drugi narod... V tem predelu dežele živi Bengalec, eden najgostoljubnejših, vljudnih in nadarjenih vzhodnih narodov...“ Lahko dostavimo še to, da v domu gospodarja žena kot kakšna kraljica in se tega tudi zaveda.

Protj meni koraca dekletce s škarnic

ljem v roki. „Punčka, kako ti je ime?“ Se prej namreš nisva še nikoli srečala. „Čebelica“, mi dekletce na pol v strahu napol vesela odgovori. Z odgovorom je Čebelici zrastle pogum. Že se je prestopila, pa se še enkrat obrne proti meni z vprašanjem: „Ali Sladka prihaja v šolo?“ Posvetilo se mi je: Sladka bo najbrž njena starejša sestra. V protestantski šoli nimajo višjih razredov, pa jo je oče, protestantski pastor dal v našo. Upam, da bo za Sladko prišla tudi Čebelica.

☆

Večja sestra je ravnokar prejela prvo sv. obhajilo. Manjša jo je zadaj čakala in ji ob vrnitvi od obhajilne miže prišepetala: Cintija, daj mi kosec... Ni ji mogla odreči, „obhajala“ jo je... To se pa ni zgodilo v Khariju, temveč v Kalkuti, povedal mi je zgodbo njun oče, Bengalec, ki je advokat.

☆

Dekle pod ključem. — Pred leti sem vam pisal o „dekletu z ribo“. Tole je isto dekle. Rada bi bila postala redovnica. Vse je že bilo urejeno. Doma seveda niso smeli vedeti, so jo bili že vnaprej posvarili, da iz te moke ne bo kruha. Samo na splošno sem očetu omenil, da 18 letnemu dekletu ne more povedati vstopa v red.

Na večer pred odhodom v noviciat so jo zaprli. 18 letno dekle se je naenkrat znašlo pod ključem. Tisto noč v Filipovi hiši — ime njenega očeta — nihče ni spal. Bdeli so, da se dekle ne izmuzne. Na skrivnem mi je čez par dni pisala. Ker je neprestano jokala, so se domači nekaj omeščali in so dovolili tovarišicam, da jo obiskujejo. Te pa so mi prinašale njena pisma.

Ni obupala. V enem tednu je še trikrat poskusila uiti (tako mi je kasneje pripovedovala), pa so jo vsakokrat prestregli. Šele ko je minil dan določen za začetek noviciata, so ji dali toliko svobode, da je smela v cerkev. Priliko je izkoristila, da se vselej tudi kratko pogovori z misijonarjem.

Prišel je dan procesije sv. Rešnjega telesa. Njen oče se je procesije udeležil. Drugi sorodniki tudi. Po prvem oltarju se je dekle izmuznilo iz vrste. Zunanaj vasi jo je čakal spremljevalec. Bila bi šla naravnost v noviciat. A stric Andrej, dolgoleten odpadnik, jo je srečal vračajoč se s trga. Pograbil jo je za roko, poklical gručo mimoidočih pogonov — dekle je sedlo na pot — in naj je še tako milo prosila, naj jo izpusti, ni ga omečila. Odvlekel jo je nazaj na dom.

Medtem je minilo njeno 18 leto. Odlučno je tedaj stopila pred domače. Zapustila je dom in se naselila v samostanu. Zdaj zaenkrat dovršuje šole v samostanu v Kalkuti. Priporočam vam jo v molitev.

4. KHARIJSKI ZVONOVI

Naši pagani kar naprej pozvanjajo na gonge in bobne. Človek bi včasih mislil da je vsa vas na nogah, da se ljudstvo kar tare ob templju. Ves ta hrum in hrup ponavadi povzroča le par najetih zvonarjev in bobnarjev. Nabijajo pa ne z namenom da bi vabili, temveč da bi se malikom prikupili in pa zle duhove preganjali...

Po zaslugi preč. g. svetnika A. Merkuna se zdi, da bo nova kharijska cerkev kmalu dobila prave zvonove. Gospod svetnik sam je s pomočjo dobrih duš — najbolj zavzeta je Mrs. Stušek iz Wickliffa — zbral kar za dva zvonova. N.N. iz Clevelanda je sama manjšega plačala. Posvečena bosta, večji sv. Cirilu in Metodu, manjši pa služ. božjemu Slomšku na čast.

IZ RIMA pišejo, da sta zvonova narejena in da zelo lepo pojeta. Porodila se je lepa misel, da bi v Njenem letu Mariji na čast dodali še enega. Za tega bi gotovo z veseljem prispevale Marijine družbe. V Rimu so takoj pristali na to. Tudi darovi se že zbirajo.

Tako zamisel g. Merkuna dobiva zagon in homo nazadnje kar tri zvonove obesili, da ubrano oznanjajo božjo čast čez bengalske poljane in — če mogo-

če — preglase bobnenje in grmenje nešteti bobnov, ki noč in dan regljajo v čast poganskim božanstvom. Tudi v misijonsko propagandnem oziru bodo zvonovi odlično dopolnjevali službo misijonarjev, klicarjev k pokori, spreobrnitvi in češčenju edino pravega Boga...

Že se mi sanja, kako lepo bodo zvonovi peli, zvonili in pritrkavali... Ampak kam jih bomo obesili? Zvonik bi toliko stal, da me kar medlevica obhaja...

Še teden, dva, pa bo nova cerkev imela tudi okna in vrata. Dobre duše iz Bradleya, Ill., so nam poslale toliko darov za pete maše, da smo z njimi kupili vse še manjkajoče šipe. Da bo v cerkvi zračno in hladno, smo pri vsakem oknu spodaj namesto zidu vstavili ograjo iz litega železa. Okna se bodo odpirala na ven tako, da jit sploh ne bo videti, ka-

dar bodo odprta. Zunaj so sestre zasadile cel gaj rožnih grmičev in cvetja. V cerkvi je 4.000 kvadratnih čevljev prostora. Kar celo faro hkrati lahko posedemo. Seveda, v misijonih, kjer spreobrnjenci štejejo le majhen odstotek celotnega prebivalstva, je treba zidati za 50 let vnaprej, če ne, je vsaka cerkev že čez 10, 20 let pretesna. Vrh tega v tej vročini — brez umetnega vetra in pahljač — v majhni cerkvi sploh ne bi bilo mogoče obstati. Pravijo, da bi sploh morali tukaj cerkve zidati odprte na vse strani. Naša se precej približuje tej idealni zamisli. Ker okna in vrata še niso narejena pa še bolj, ker tički frčijo sem in tja in prepevajo, da je veselje. Samo če bi službe božje ne motili. Pa saj Bog jih mora biti vesel, ker ne grešijo kot ljudje...

P. Poderžaj SJ., Khari

Eden od čudnih poganskih obredov v Indiji. Boginjo bodo potopili v vodo...

MOŽ OB BELEM NILU

PRVI DVE LETI V SLONOVM RILCU.

Mirno je plula ladja po Nilu. Na obeh bregovih so se vrstile vitke palme in v daljavi visoke skalnate gore, razvaline starih gradov in ilovne kočje Egiptčanov, puščavski pesek, rdeč ob sončnem vzhodu in vijoličen ob zahodu, ter neskončno brezoblačno nebo, pokrito ponoči z velikimi svetlimi zvezdami.

Ježuit o. Ryllo je prevzel vodstvo misijonskega potovanja, pa ga je zaradi boleznj prepustil osemindvajsetletnemu Ignacijju Knobleharju.

Nad štirimesečno utrudljivo pot so zaključili z desetdnevnim prečkanjem bajdske puščave na kamelah. Dospeli so na svoj cilj, v prestolico Sudana, Slonov rilec, ali — kakor so ga imenovali domačini — Hartum.

V svoj dnevnik je zapisal Ignacij datum: 11. februar 1848. Tako, bili so v sreču poganske Afrike.

Sprejel jih je vroč, suh veter, ki je vel iz puščave kot iz razbeljene peči. Vročina je bila obupna. Neizmerna peščena planjava se je spremenila ob Nilu v zeleno polje, posejano z drevjem in vasmj. Slonov rilec je stal ob sotočju Modrega in Belega Nila.

Ignacij in sopotniki so stopili s kamel. Po krivih stezah, ki naj bi bile mestne ceste, se ni bilo mogoče gibati med blatnimi kočami na kamelah. Egiptovski vojaki so polegali ob obali, črni sužnji so v belem in rdečem jahali na oslih in z izbuljenimi očmi zrlj na prišlece. Dalje ob vodi je stalo nekaj ml'nov. V dolgih kolonah so moški nosili vodo v usnjenih mehovih, ženske pa v velikanskih glinastih vrčih na glavi.

Nezdavi veter je prinašal od blatnih zidov vonj po pomarančah in limonah, po vrtovih so se košatile palme in smokve. Ob paševi hišj so rastle oleandri in dalje na vrt je bila izpeljana vinska trta. Ob poti sta se pretepala gola zamorska otroka.

Misijonarjem ni bilo do govorjenja. Ignacij jim je velel počakati v sencj palm, čeprav so jih že začeli nadlegovati arabski trgovci s svojimi iskrimj očmi in uglašenim vedenjem, sam pa je z domačinom odšel proti mestu. Čez pol ure je bil nazaj. Za nekaj dni je dobil na uporabo hišo upravnika Dongole. S sužnji so spravili vso ropotijo tja.

Ob prvem mraku so jih pozdravili komarji s svojo monotono, morečo pesmijo. Misijonarji niso govorili, a vsem se je brala v očeh in na obrazu utrujenost in skoro razočaranost. Resnična podoba njihovega delovnega področja je bila mnogo krutejša, kot so mislili v Rimu. Prvi vtisi so bili porazni. Prav zato so molčali. Ni vredno govoriti in drug drugemu jemati poguma. Le Ignacij je skušal biti veder, čeprav se tudi on zaradi dolge poti ni mogel prav nasmehnuti. „Začetne težave,“ je mislil, „kasneje bo bolje. Tudi v Rimu je bilo za časa bogoslovnega študija sprva hudo, kasneje se je uredilo.“

Vročina, vlaga, komarji, malarija, griza in koze, to so bili prvi neodjenljivi sovražniki njihovega dela, o tem so si bili vsi na jasnem. Čez nekaj dni so spo-

znali drugega svojega sovražnika: bele trgovce. O. Ryllo, ki je spet prevzel vodstvo, kajti nekaj si je opomogel od boleznj, je namreč kupil obširen vrt ob Modrem Nilu in na njem veliko na pol razpadlo poslopje. Mohamedanski upravnik kupč je dalj časa niso hoteli potrditi — bali so se misijonarjev, češ da so evropski vohuni — in so jih celo z grožnjami silili, da se vrnejo v Evropo. A ni bil le strah pred vohuni. Skrivali so se za vsem tem tudi beli trgovci, ki so v misijonarjih videli veliko oviro za svojo krvavo trgovino s črnci. Zato so se zakleli proti njim.

Misijonarji so se nekoliko odpočili od svoje poti, o. Ryllo pa je spet zbolel za mrzlico in grižo. Dokončno je prepustil vodstvo Ignaciju. Ignacij si ni delal utvar: s čutom odgovornosti je prevzel težko nalogo.

Že drugo jutro so se odpravili na krajšo pot na kamelah, da spoznajo ozemlje in ljudi. Daleč jim ni kazalo, kajti z dolgo potjo so bili združeni stroški, pa tudi bolnega o. Rylla niso mogli pustiti samega. Sonce jim je izpilo moči in vrnili so se postarani, suhi, brez ognja. Ignacij je spoznal, da se bolj kot okuženi zrak in sonce zajeda vanje obup, ki jim grozi vse podreti. Ko bi vsaj maševati mogli vsak dan. Pa je le ob nedeljah mogoče opraviti sveto daritev in na samo Veliko noč je Ignacij maševal na zasilnem oltarju, postavljenem na dveh zabojih v zatohli sobi zraven bolniške postelje o. Rylla.

Delo jim bo vtilo nov h sil, prvi zunanji uspehi jih bodo navdušili. Tako je mislil Ignacij, zato se je takoj lotil zidave kapele, šole in stanovanja. Res je bilo vse majhno in iz blata zgrajeno, dež in pesek, mravlje in škorpioni so silili noter, a o binkoštih je bilo vse dodelano in blagoslovljeno in več veselja je bilo v tej umirajoči pokrajini. Vsaj prvi zamah proti nešteto sovražnikom je bil storjen. Pa...

Na predvečer presvete Trojice je, kot da ni bilo še vsega dovolj, stopila mednje bela žena in odpeljala o. Rylla. Na vrtu so ga pokopali. Začutili so domotožje, osamelost, preko njih poti je padla nova senca.

Po pogrebu so se zbrali v sobi, kjer je bil umrlj ležal.

„Bratje, težki postajajo naši koraki,“ je resno začel Ignacij. „Kakor da se nam Bog odmika. Niti enega žarka nam ne pošlje. A spomnimo se, da je prav v teh afriških tleh izrekel pred stoletji Tertulijan tsto nadčasovno besedo: Kri mučencev — seme novih kristjanov! Prvega mučenca imamo med seboj: našega dobrega očeta Rylla. Saj je padel na delovnem polju kot žrtev poklica. In ta smrt mi je v znamenje, da nas je Bog pogledal s svojim usmiljenjem: med seboj, prav ob naših poslopih imamo svojega zavetnika, ki nam bo kazal pot skozi te sive dni.“

Vsi so molčali, kakor da še leži na prazni postelji mrtvi o. Ryllo. V sobi je še vedno vladal smrtni duh. Tiho so vsak zase prosili misijonarji vere, močne vere.

„Pripravljeni moramo biti še na hujše udarce,“ je bila zadnja beseda Ignacijeva. Ni se zmotil.

Že čez nekaj tednov je opazil, da škofa Casolanija strašno tre hartumsko podnebje in tamkajšnje razmere. Videl je, da dolgo ne bo zdržal na težkem mestu, da pa ga je samega sram prositi dovoljenje za povratek. Ignacij ga je naprosil, naj bi šel z njegovim poročilom v Rim, kar je škof vesel sprejel. Odšel je in ni ga bilo več nazaj.

Ostali so le še trije. Dva meseca za tem je odšel tudi Angel Vinco, kajti nikakor se ni mogel pozdraviti od mrzlice, ki si jo je bil nakopal. A obljubil je, da se vrne, ko se pozdravi.

Ostala sta le še dva: stari o. Pedemonte in Ignacij.

„Vate zaupam, moj Bog,“ je bila stalna Ignacijeva molitev tiste dni.

Čez nekaj tednov jima je pošel denar. Pisala sta v Lion, dobila nista ničesar. Pisala sta na Dunaj, spet brez odgovora. Pisala sta v Rim in prejela sta odgovor:

da od tam ne moreta pričakovati nobenega denarja in da se lahko vrneta v Evropo. Vsi načrti so se tako približali tik nad prepad.

„Nočeva odnehati,“ sta se vzpodbujala med seboj. Podvojila sta molitve, podvojila pokoro in prvi žarek je posijal: iz Ljubljane sta prejela majhno podporo. Več kot mali denar je bilo vredno novo upanje, ki ga je ta pošiljka prižgala. Ne bosta odnehala. Še bolj bosta zastavila v pusta puščavska tla.

V petek, na sveti mohamedanski dan, si je ovil Ignacij okrog glave beli tarbuš in si ogrnil okrog ram temnordeči plašč. Tudi o. Pedemonte si je nadel zelenosivo orientalsko oblačilo. Zaprla sta za seboj vrata misijonske hiše in se napotila proti središču mesta, na semenj s sužnji.

Že od daleč je bilo čuti ocenjevanje arabskih trgovcev in barantanje kupcev, prerekanje in kletev, pijani krohot in uporno mrmranje sužnjev, kateremu so sledili udarci z biči.

Gneča na pol golih črnih sužnjev in suženj je bila kot gomla živih mrličev. V ugaslih očeh so bile pokopane sanje po svobodnih ravnih, ki so jim bile ukradene. Ta in oni je imel predrto uho, spomin na pot skozi puščavo, ko so bili vsi za uho navezani na dolgo vrv. Med črnici so se prerivali v najbolj nemogoče barve odeti trgovci, ki so hripavo ponavljali ceno sužnjev:

„Semem pijastrov — mati s tremi otroki, a poglejte, kakšni zobje in kakšen vrat!“

„Šest pijastrov dvojčici, a takih oči in takih ust še niste videli!“

„Dober kup, najboljši kup, na pol zastonj!“

Ignacij in o. Pedemonte sta si ogledala fantiče. Osem sta si jih izbrala, takih, ki so kazali, da so še kolikor toliko nepokvarjeni. Plačala sta težke denarje in imela sta prve pogančke, ki jih bosta povčila, krstila in čez čas poslala med njihove brate kot apostole za Kristus. Hvaležni so se ozirali s svetlimi očki v svoja nova očeta in iskreno so jima bili vdani.

Prvo apostolsko zadovoljstvo sta začutila osamljena misijonarja, ko sta za vse svete krstila prve pogančke. Učila sta jih arabščine in italjanščine, verouka in vsega, kar jim bo prav prišlo v življenju. Od njih pa sta se naučila njihov jezika in pozvedovala po njih šegah in navadah.

V decembru je nepričakovano prišel v Slonov rilec jezuit o. Zara. Ko je bila naslednje leto stiska spet najtežja, je ponovno prišla denarna pomoč iz Ljubljane. In vrnil se je tudi o. Vinco. O, ne bo treba prenehati z delom. Začelo se je obračati na bolje.

Končno bo le mogoče stopiti tudi izven postojanke in pregledati ozemlje in ljudi, za katere jim je Bog naložil odgovornost. Na vsak način bo treba letos, tako je mislil Ignacij, iti po Nilu navzdol, da si bo vsaj medlo ustvaril sliko o svojem delovnem področju in pregledal, kje bi lahko ustanovil novo misijonsko postojanko. V novembru, ko bo spet poslal hartumski upravnik Sudana več ladij z vojaštvom po Nilu proti jugu, da oskrbi egiptovsko-sudanske vojaške in trgovske nasebine z vsem potrebnim, se bo tudi on odpravil z njimi.

Precej potov je bilo treba, več, kot si je bil to prej predstavljajal, predno je dobil dovoljenje za na pot. Tudi je moral obljubiti visoke obresti za posojilo od mohamedanskega trgovca, da je lahko dobil na posodo od hartumskega upravnika jadrnico. Povsod, kamor je šel, so ga sledile sence turških trgovcev, da mu pot onemogočijo. A imel je že toliko zkušnje, da se je znal ogibati polenom, ki so mu jih metali pod noge. In res, 13. novembra 1849 ob dveh popoldne se je odpravila na pot po Nilu med ladjami s polmesečem na jamboru tudi jadrnica z avstrijskim orlom, na kateri so se peljali trije katoliški misijonarji.

Vsega skupaj je bilo sedem ladij. Za ladjami hartumskega upravnika so plu-

le ladje trgovcev, ki bodo zamenjavali steklene bisere za slonove okle. Na misijonski ladji so bili Ignacij, o. Pedemonte, o. Vinco, vodnik ladje Berberinec Sulejman Abu Zajda in deset ladjarjev.

Sprejel jih je silen veter z ogromnimi valovi, potem pa je nastopil za en dan hlad. Ob bregovih so jih spremljali gozdovi mimož, okrog katerih so plezale tanke ovjalke s širokimi listi. Pozdravit so jih prišle sive opice, ki so se lovile po vejah in po tleh. Drugje spet so stale čaplje in divje kričale. Ob večerih je lajanje hijen spremljalo otožno petje ladjarjev. Človeka skoro štirinajst dni niso videli nobenega. Privozili so do pragozdov. Pozdravljali so jih iz vode povodnji konji z oglatimi glavami in bedastimi očmi.

Beli potniki so stopili na samotni otok, kjer so se iz visoke trave z vrisčem dvignile divje gosi in štorclje. Vas je bila čisto prazna, v. suhih tleh pa so se poznale človeške stopinje in po bednih kočah je še gorel ogenj. Misijonarji so ugotovili, da so se črnici pravkar umaknili iz strahu pred prihajajočimi.

Po nekaj dneh vožnje so spet stopili na suho. Vzpel so se na stožčasti hrib N.umar. Od ogromnih skal, med katerimi je poganjala visoka trava, je neznanško puhtelo. Nikjer nobene živali. Ogromna ravnina je bila porastla z mimožami. Popolna tišina, mrtva planjava in sončna pripeka ter tu in tam visok dim — zamorski telefon, da prihajajo trgovci. Misijonarjem se je zdelo, da hodijo po žerjavici, ko so se bosji spuščali po hribu navzdol.

Vrstili so se gozdovi tamarinda, bujno rastlinstvo najbolj kričečih barv in bele čaplje, pa spet puščoba z bičkom in grmi ambidža ter sončnimi žarki.

Potem so pluli po širokem Nilu med celimi preprogami belih lokvanjev. V gozdu mimož so ugledali čredo žiraf in slone, na katerih hrbtih so sedele bele čaplje. Dalje so stale visoke palme, pa se je spet začelo ozemlje brez gozdov s silno visokim bodičjem. Komarji in velike muhe so nadležno obletavali ladje.

Pri šilukih so se ustavili za nekaj ur. Videli so njih dobro obdelane njive fižola in dure. Zamenjali so steklene bisere za nekaj volov in se oskrbeli z mesom, perutnino in sočivjem. Dobri črni poglavar je stalno hodil za misijonarji, zlasti za o. Pedemontejem, ker je imel veliko belo brado. Imel jih je za posebno izurjene čarovnike. Ignacij se je pripil staremu zamorecu, ker mu je ozdravil rano na glavi.

Tudi rodova Heliab in Bor sta prijazno sprejela bele potnike. Prinesli so v zamenjavo za steklenovino mnogo slonovih oklov, povsod so pa poskrli otroke, ker so se še spominjali nesramnih trgovcev iz preteklih časov. Belcem na čast so črnici zapeli bojno pesem. Široko so odpirali velika usta, da so se belili dolgi zobje. Z rokami so si dajali takt.

Novo leto 1850 je sprejelo potnike s silno nevihto. Jambori so se nevarno nagibali v levo in desno in vrvi so grozeče škripale. Divji Nil se je penil, kot da bi hotel vreči s svojega hrbita nadležne tujce. Pa je prišla z neba beseda miru in jadrnice so spet neslišno drsele po modri gladini.

Že v eni od bližnjih vasi je vaški poglavar povabil Ignacija, naj ostane s svojimi ljudmi pri njih za stalno. Isto se je ponovilo v rodu Barijcev, ki so bili zelo prijazni in hrabri in obenem najbolj omkani med zamorci.

Ladje so obstale in iz ladjinega topa je zagrmelo. Na ladjo je v spremstvu nekaj zamorcev s sulicami stopil v soki zamorec iskrih oči. Bil je Nígila, poglavar barijskega rodu. Oblečen je bil v kričečo rdečo obleko. Ta je posebno zanimal misijonarje, pa tudi oni so bili zanj zanimivi. Že v začetku potovanja sta se namreč o. Pedemonte in o. Vinco ponudila Ignaciju, da ostaneta pri tem rodu za stalno. Ignacij je po tolmaču omenil ta načrt Nígli, ki je veselo pristal na pogodbo. Beli trgovci so iz strani poslušali pogovor. Takoj po večerji je star Arabec po-

klical Ignacija vstran in ga z iskrimi očmi in živahnimi kretnjami svaril, naj vendar ne ostanejo med tem rodом, ker jim bo pretela vedna nevarnost. Ignacij je obljubil Nigili, da se dokončno domenijo ob povratku.

Prispel so do Nilove brzice, preko katere še ni stopil beli človek. Ignacij se je s svojo ladjo peljal še tri dni naprej, na dan sv. Antona puščavnika pa jo je dal obrniti.

Na povratku se je zgodilo nekaj čudnega. Kjerkoli so prej vabili misijonarje, naj bi ostali med njimi, tam so jih sedaj odganjali. Ignacij jim je potrpežljivo razkladal koristi, ki jih bodo imeli od prihoda misijonarjev, a obrazi črncev so se vedno bolj sršili, dokler niso misijonarjev pognali nazaj na ladje.

Nigila, ki jih je bil pravkar odklonil, in je po treh dneh prišel za njimi s prošnjo, naj se vrnejo, jim je povedal, kaj se je dogajalo. Ignacijev tolmač je namreč tolmačil vselej ravno v nasprotnem smislu, ker so ga podkupili beli trgovci. Ko je Ignacij rekel, da bodo učili misijonarji črnce poljedelstva in živinoreje, je tolmač to prevedel in rekel, da bodo misijonarji čarodeji, ki bodo preprečevali dež, da ne bo paše. In ko je Ignacij dejal, da jih bodo branili pred izrabljanjem belih trgovcev, je tolmač prevedel, da bodo, ko ne bo kaj jesti, klali njihove otroke.

Vsem prošnjam zamorcev je mogel zaradi pomanjkanja denarja Ignacij obljubiti misijonarje šele za prihodnje leto.

7. marca so se po 113 dnevni vožnji vrnili v Slonov rilec. Ignacij je ponovno premislil vso pot, prebrskal po dnevniku in takoj drugi dan sklical misijonarje na posvet. Tako-le je govoril:

„Videli smo ozemlje in podnebje, spoznali vsaj nekoliko ljudi in vasi. Na jasnem smo si menda vsi, da bo med temi ljudmi treba misijonarjev z železnim zdravjem, velikim pogumom in brezpogojnim zaupanjem v Boga. Nagajale nam bodo razen naravnih elementov zahrbtne egiptovsko-sudanske oblasti. Delati bomo morali neodvisno od njih in tudi neodvisno od Turkov.“

Vesel sem dobre volje očeta Pedemonteja in Vinca, a manjka nam misijonarjev in obrtnikov. Manjka pa nam tudi denarja. Evropa ostaja gluha. Iz Rima nam ne morejo pomagati, drugod se ne zanimajo za nas. Denarja ne moremo čakati od drugod kot z Evrope. Brez pomoči od tam smo obsojeni na neuspeh. In ker hočemo uspeti, mi je prišla na um drzna misel. Vendar vabim vse gospode, da povedo svojo misel, kako bi se dalo položaju do živega. Na koncu vam razodenem svoj načrt.“

Misijonarji so predlagali, naj bi pisal posebno pismo na sveto stolico, ki naj bi vzbudila zanimanje po Evropi. Drugemu je prišlo na misel, naj bi našli podobnih koga v Avstriji, ki bi naj pisal o tem misijonu in nabiral denar zanj.

Ignacij je na koncu razgovora spregovoril: „Edino rešitev vidim v tem, da se napotim sam v Evropo, tam poiščem primerne ljudi za naš misijon, obenem pa tudi izpeljem mrežo ljudi, ki bodo pobirali denarne prispevke za tukajšnje delo. Osebo bom v tukajšnji obleki vzbudil zanimanje, pa tudi upam dobiti dostop do visokih vrat. Ne silil bi v Evropo, ker je tukaj dala preveč. Tudi rad prepustim drugemu to nalogo. A sam upam uspeti. Zanima me, kaj mislite drugi o tem načrtu.“

Misijonarji so bili z načrtom zadovoljni.

Pozno v noč je mislil Ignacij na težko nalogo, ki si jo je naložil. Ves čas so mu prihajali pred oči proseči zamorski obrazi, ki so ga vzpodbujali, naj vse stori, da jih dvigne na raven človeka. Zato o svoji odločitvi ni pomišljal niti trenutek več. V Evropo bo šel in s tem obiskom Evrope se mora položaj v njegovem misijonu bistveno spremeniti. Bog bo dal svojo pomoč, ker Ignacij bo s svoje strani vse storil, kar je sploh v njegovih močeh.

VIETNAMSKI KATOLIČANI

Katoličani iz vietnamskega severa, ki so bežali pred komunistično tiranijo, so morali zapustiti vse; v največ primerih so si skušali rešiti vsaj golo življenje na preprostih bambusovih splavih, s katerimi so drseli po rečnih prelivih v široko morje. Francoske ladje, ki so patroljirale ob meji teritorialnih voda komunističnega Vietmina, so rešile na tisoče teh beguncev.

K SLIKAM NA TEJ STRANI:

Na zasilnih splavih so nesrečni begunci sredi besnečih valov slednjič le uspeli do francoske rešilne ladje. A koliko jih je med begom potonilo v morju!...

Rešilna ladja je prepolna begunskih množic, ki beže iz domačije z bornim imetjem.

Begunčki pri kosilu na ladji: iz velikega peharja zajemajo svoj opoldanski obrok riža...

Otroški kot na ladji: begunsko dete in ob njem odprt — molitvenik! Indokinski begunci so rešili najdražje: svoje otroke in svojo vero.

ŽRTVUJEJO DOM ZA VERO

Zgodovina se ponavlja... Tudi zgodovina slovenskih protikomunističnih beguncev se ponavlja — na Kitajskem, na Koreji, v Vietnamu... Ko smo bili mi begunci, smo pričakovali razumevanje in pomoč od vsega katoliškega sveta, če je nismo dobili povsod in dovolj, smo tožili... razočarani nad ljubeznijo bratov - katoličanov. Ali dobe današnji kitajski, korejski, vietnamski in formoški begunci, med njimi mnogi katoličani, povsod v katoliškem svetu razumevanje, od vseh bratsko pomoč? Ali jo dobe v primerni meri tudi od bratov katoličanov Slovencev?

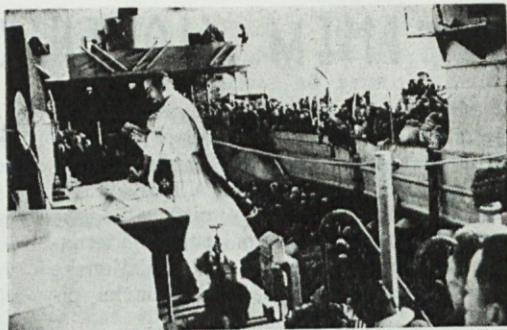
K SLIKAM NA DESNI:

Misijonar, tudi sam begunec, mašuje svojim ovčicam na krovu francoske ladje.

Na krovu rešilne ladje, ki vozi begunce iz Haiponga v Saigon, prisostvujejo množice beguncev sveti maši.

Sveto obhajilo v begunskem taborišču.

Med potjo po morju — v svobodo molijo begunci rožni venec.

IZ PISEM SLOVENSkih MISIJONARJEV

Po desetih letih popolnega molka se je spet oglasila iz Indokine, iz mesta Hué v Vietnamu, frančiškanka misijonarka Marijina s. LEONIJA POKOVEC. Njeno pismo nas je zelo razveselilo, saj nam je dokaz, da imamo tudi v Vietnamu Slovenci še vedno svoje misijonske moči. Uredniku KM je misijonarka pisala:

Častiti gospod! Daleč je že čas, ko sem prejela Vaše zadnje pismo, ki mi je prineslo z Vašimi misijonskimi pozdravi toliko žalostnih novic iz domovine, obenem pa trdno upanje, da bo naša dežela ostala zvesta Bogu in Njegovemu namestniku. Vaše pismo sem prejela več kot leto pozneje, ko je bilo pisano (najbrž zaradi revolucije v Indokini - op. ur.) in mi je bilo tedaj nemogoče odgovoriti. Šele v začetku letošnjega leta se Vam morem zahvaliti za Vašo skrb in pismo, ker smo se vse sosesestre za božič poslovile od prejšnjega bivališča in odšle v drugo, gostoljubnejšo zemljo. Tukaj sem izvedela žalostne stvari o domovini, pa tudi o drugih deželah po svetu... Gotovo ste tudi Vi že srečali več pregnanih misijonarjev iz Kitajske: mnogi izmed njih so trpeli za vero. Tukaj je ena naših sosester od tam, pa nam pripoveduje, kaj vse se na Kitajskem groznega dogaja. A v upanje nam je, da zna Bog tudi hudo v dobro spremeniti. To nas tolaži v teh težkih časih. — Pošiljam Vam misijonske pozdrave, Vam in vsem našim misijonskim prijateljem. Hvaležna in spoštljiva s. Marija Leonija F.M.M.

Iz Belgijskega Konga, misijon Bikoro, nam piše lazaristovski misijonski brat KAREL KERSEVAN dne 5. decembra sledeče:

Letošnje leto poteka v naši prefekturi v znamenju krize radi pomanjkanja duhovnikov. Spet je zbolel eden naših najstarejših misijonarjev, ki je že 22 let delal v Kongu.

Napadla ga je zavrtna spalna bolezen. Nesreča je zlasti, ker bolezen napredovala že v drugi štadij in je težje ozdravljiva. Več mesecev je misijonar kazal znake nekih motenj, a je mislil, da je malarija, ki se mu povrača. Resnična bolezen je bila ugotovljena prav v času največjega dela, ko je odšel naš apostolski prefekt v Evropo. Tako sedaj na tej postaji Bikoro manjkata dve delovni roči v času, ko je čas misijonske žetve, ko bi katehumeni, pripravljeni na sveti krst, morali biti krščeni. Zboleli misijonar je obenem šolski nadzornik za vso prefekturo; ob koncu šolskega leta bi moral civilnim oblastem predložiti obračune šolskega delovanja naše cerkvene pokrajine, na podlagi katerih potem oblast prispeva za vzdrževanje misijonskih šol. Zaradi vseh teh težav se tudi niso mogle izvesti slovesnosti predvidene ob zaključku Marijinega leta.

Na postaji Yumbi, kjer deluje brat Marcel, se je tudi ponesrečil en misijonar. Padel je vzrak in z glavo butnil ob tla ter si pretresel možgane. Ležal je več dni v nezavesti. Ne vem točno, kako mu gre sedaj.

Z druge strani se boj za šole nadalje trdo bije. Ustanavljajo laične - oficijelne šole z denarjem, ki ga utrgujejo misijonskim šolam. Od že predvidenih podpor za tekoče leto so že prikrajšali misijone za 87 milijonov frankov. Naše sestre tu v Bikoru na primer letos ne dobe nikake podpore. Prav tako so tukajšnjim šolskim bratom utrgali del. Tako pri nas in po celem Kongu.

Objavljamo še drugo, nekoliko kasnejše pismo istega misijonarja, ki nam je priložil tudi zelo zanimivo in obširno poročilo o ovirah katoliškemu šolstvu v Kongu, ki jo objavimo v prihodnji številki. Misijonarjevo pismo podaja lepo podobo truda, dela, težav in žrtev, pa

tudi blagoslova božjega pri širjenju božjega kraljestva v Kongu. Takole piše:

Prečastitj gospod! Iskreno se zahvaljujem za vse, kar sem od Vas prejel v zadnjem času. Imam v rokah vse številke zadnjega letnika z Zbornikom. Prilagam list o najaktualnejši in najvažnejši zadevi, ki trenutno beli glave vsem misijonskim predstojnikom v tej deželi. Povedal sem le nekaj malenkosti. V tukajšnjem časopisu se zelo mnogo razpravlja o teh stvareh, v obeh taborih. Žal prihajajo s temi poročili na dan mnoge nerednosti, ki postavljajo vladujoče bele v slabo luč pred domačini. Nasprotniki sredstev ne izbirajo, ker hočejo doseči svoj namen.

18. decembra smo imeli pri nas krščenje. Tu je bilo krščenih 144 učencev (med njimi 43 deklic). Na postaji Bokongo so imeli 25 krstov, v Itipo pa 35. Za številke iz drugih postaj ne vem. Zdaj je na poti v Kongo nov misijonar, ki ga je naš monsignor pridobil za tukajšnje misijone. Drugi, ki so še obljubljeni, še niso duhovniki, ali pa morajo študirati, da si bodo zadobili potrebne diplome za večjo zmožnost delovanja v misijonih. Misijonski šolski nadzornik mora n. pr. imeti diplomu laičnega šolskega nadzornika. Sedanji, ki trenutno boleha zaradi spalne bolezni, te diplome nima in tako po letu 1956 ne bo mogel več delovati. — Monsignor nam je našel tudi ženskih misijonskih moči, neko vejo uršulinskega reda. Te misijonarke se bodo za letos naselile v Bolobu na naši misijonski postaji. Na omenjeni postaji sta dva misijonarja; postaja sama je velike važnosti. Bolobo je veliko središče in že stara, močna trdnjava protestantskih misijonarjev. Prav zaradi teh je misijonsko delovanje še bolj kočljivo in seveda tudi manj uspešno. Posebej je težava z zakoni, ki so skoraj redno mešani, in pa prav pripustitev h krstu otrok iz teh mešanih zakonov. Monsignor je prav danes odšel na pot proti tej postaji in Yumbiju, pa nato gor v Lukolelo. Njegovo glavno opravilo bo pode-

ljevanje svete birmе. V njegovi navzočnosti bodo v Yumbiju odločali tudi o graditvi nove cerkve, za katero je moj brat Marcel že pripravil velike zaloge trpežne, žgane opeke.

Za božične praznike sem prejel pismo sobratov iz Ljubljane. Bila je to prva poštna zveza po ločitvi pred 14 leti. Sem jim že odgovoril, ker so želeli mojih poročil.

Vaš vdani Karel Kerševan CM.

Iz misijona Keimores v Južni Afriki se je oglasila s. MARIJA VINCENCIJA NOVAK, oblatinja:

Na letošnji praznik Kristusa Kralja smo na našem misijonu užili veliko veselja. Imeli smo 70 krstov, 84 birm in 64 prvih sv. obhajil. Polovica krščen-

Zamorček iz Belgijskega Konga.

cev je prešla iz protestantizma; tako vidite, da protestanti omagujejo, katoličani pa poraščajo. Dasi je naše življenje sicer posuto s trnjem, bi vendar ne menjala s celim svetom, kajti čutim se najsrčnejšo na svetu s temi našimi ubogimi, ki jih Jezus tako ljubi. Vas in vseh ljubih rojakov se spominjamo v naših žrtvah in molitvah.

V januarju se je č. g. Wolbanku iz Hong-konga oglasil naš salezijanski misijonar oče ANDREJ MAJCEN, S. D.B., z naslednjim pismom.

Vaše pismo - dar iz misijonskega sklada 1954 (300 dolarjev in 20 za sveste maše po namenu g. dr. J. Goleta) mi je prišlo prav za tridnevnicu sv. Janeza Boska. Dejal sem mu, naj Vam in vsem dragim dobrotnikom kar on sam in njegova „vsemogočna“ Pomočnica velikodušno poplačata. Naši sobratje in naši

gojenci so že navajeni, da molijo po namenih predstojnika in v to tudi darujejo razna dobra dela, mrtvičenje in drugo. Razume se, da bo „poseben del“ teh dobrih del namenjen za naše dobrotnike. Res ne vem, kako naj bi se Vam za vse zahvalil. Poleg tega pa me je prav veselo iznenadil Vaš velikodušni sklep, skozi vsa teološka leta pomagati enemu naših kitajskih bogoslovcev. Te novice so bili zelo veselji tudi naši sobratje ter gospod inšpektor, ki dela „na živo in mrtvo“ za naše poklice. Mi še vedno upamo, da bo prej ali slej prišla „Marijina ura“ in bomo takrat imeli personal za Kitajsko. A tudi tu so nam kitajski poklici nad vse koristni in potrebni. Pomagati enemu kitajskemu duhovniku, saj Vi to dobro veste, je pomagati tolikim in tolikim kitajskim gojencem in rešiti si svojo dušo! Duhovnik, tudi če že profesor, je še vedno duhovnik in lah-

Naš misijonar g. Andrej Majcen sredi svojih sobratov in novokrščencev v zavodu Tang Kuig Po, kateremu je ravnatelj. Krščenih je bilo 5 učiteljev, 2 slugi in 28 gojencev (4 na sliki manjkajo).

Te svoje laične sodilavce je g. Andrej Majcen sam želel krstiti, dočim so gojence krstili ostali sobratje. Prelepi sadovi dela našega rojaka!

ko toliko dobrega stori. Prosim Vas, da v mojem imenu sporočite velikodušni dobrotnici moje najlepše pozdrave in najpristrčnejšo zahvalo. Sam bom zadevo z g. inšpektorjem resno preštudiral in Vam bom potem javil ime, pa tudi poslal fotografijo in pismo tistega, ki bo deležen te dobrote. Bog plačaj za ta sklep, ki je vreden žrtev in dela, saj gre za nekaj svetega, apostolskega in predvsem najbolj misijonskega. Morda pripravljamo s tem nove mučence, nove spoznavalce sveti Cerkvi. Res smo ponosni na naše, ki so ostali na Kitajskem. Oče Wang ječi in na trdem delu, toda njegov zgled je v oporo in pomoč kunminskim katoličanom! Eden naših v Šanghaju je v ječi že umrl, drugi pa je tudi že na smrtni postelji. Pa so vendar naši mrtvi žive plamenice vere v tmini! — Gospoda Gederja sem v Vašem imenu lepo pozdravil ter mu dejal, naj Vam

kaj piše. Pravil mi je, da Vas je „enkrat“ videl, pa da ni mogel z Vami govoriti. Takole je bilo: Tam v Namjunu (železniško križišče v južni Kitajski, kjer sta od rdečih izgnana in skrbno zastražena naša misijonarja čč. gg. Wolbank in Kopač CM čakala na vlak. - Op. ur.) na misijonu je bil, ko so otroci pridreveli v njegovo sobo: „Gospod, dva duhovnika sta tam, pojdite ju gledat!“ Vese!, da bo oba poznana gospoda lahko pogostil na svojem misijonu, se je odpravil, da bi ju povabil. Gospod Wolbank — tako nadaljuje — je prav takrat s palčicami otopal škodelo bornega riža, poleg njega pa je menda bil gospod Kopač. Vprašal je policista, če bi smel z Vama govoriti. Mož postave pa ga je tako nahlulil, da mu je kar volja pošla še naprej vztrajati; ter se je žalosten vrnil domov!... — Pošiljam sliko tistih, ki smo jih krstili za božič; škoda, da ni-

so bili vsi prisotni. Molimo, da bi ostali res stanoviti do ure, ko jih bo Gospod poklical ob zadnji uri k sebi, pa da bi takrat še nosili belo oblačilo milosti božje. — Prav lepa zahvala vsem in vsem najlepše pozdrave! Vaš Andrej Majcen.

Iz velikega japonskega pristaniškega mesta YOKOHAMA se nam je v dveh pismih, katerih zadnje bo gotovo še posebej presunilo naše misijonske prijateljce, oglasila frančiškanka misijonarka Marijina, sestra MARIJA MACNISE. Obe pismi je naslovila na urednika KM in v prvem takole popisuje precej žalostno stanje ubožnice, ki jo s sosestrami oskrbuje:

Dovolite mi, da to pot prihajam k Vam z veliko prošnjo. Že v prejšnjem pismu sem omenila željo naše matere prednice: če bi nam mogli kako pomagati pri gradnji novega zavetišča za starke. Dares Vas za to stvar iskreno prosim, naj bi nam naši misijonski prijatelji prihiteli na pomoč. Č. g. Wolbangu CM je sicer pri zadnji pošiljki v pismu omenil, da naši darovi niso darovi bogatih, temveč darovi ubogih. Zato mi je tako težko, ker Vas nadlegujem. Toda misel, da ljubi Bog stotero poplača, mi daje pogum in zato vseeno prosim. Saj tudi naše starke mnogo molijo pri skupni molitvi za svoje dobrotnike, ko se v kapeli zberejo vsako popoldne. Tudi redovna družina vsak dan moli rožni venec za dobrotnike.

Matj prednica je dejala, da za začetek gradnje potrebuje 2 milijona yenov. To je ogromna vsota, ki jo bo težko spraviti skupaj. Tako smo zdaj prisiljene prosjačiti na vse strani. Sedanje zavetišče je velika baraka, ki so jo po vojski zapustili vojaki (med vojno smo bile prisiljene prepustiti jo tukajšnjim vojaškim oblastem, a so nam jo po vojni vrnile). Tudi sobe niso pobeljene in skozi špranje si utira pot mrzla burja. Živo smo potrebne nove zgradbe, le denarja ni. Pozidale smo sicer pred nekaj leti novo kuhinjo in lani prostor za pra-

nje in kopanje. A to je premalo. Če Vam je mogoče kaj pomagati, Vam bomo za vse iz srca hvaležne. Naj Vam ljubi Bog obilno poplača vse Vaše požrtvovalno delo in Vam bogato daje svoj božji blagoslov pri vseh Vaših podvigih, pa nakloni skorajšnje vrnitev v drago domovino. Bog živi!

Drugo pisanje naše misijonarke, dva meseca za gornjim, pa nam sporoča o veliki katastrofi, ki je v letošnjem februarja zadela njihovo zavetišče za starke:

Prečastiti gospod Ladislav Lenček in vsi dragi misijonski prijatelji! — Včeraj okrog štirih zjutraj, ko smo še vsi spali, smo imeli strašen požar. Naše zavetišče za starke je zgorelo do tal... Ko nas je krik „gori!“ zbudil iz sna, se je požar že tako razširil, da je bilo nemogoče kaj rešiti. *Zgorelo je 97 oseb!* Kakor domnevajo, je požar nastal zaradi kratkega stika. Pogorela nam je tudi kapela, ki se je vžgala od silne vročine, čprav je bila od zavetišča nekoliko vstran. Zavetišče je bilo velika lesena baraka... Komaj smo rešile samostansko hišo, ki je čisto blizu kapele in jo je z njo vezal hodnik. Za preživele starke smo začasno napravile prostor v samostanu. Najsvetejše pa smo prenesli v dvorano rovcijata, kjer so imele novinke svoj pouk in predavanja. Brez cerkve so zdaj tudi tukajšnji verniki, ker jim je naša kapela služila za farno svetišče. Potreba pomoči je zdaj, ko je vse tako strašansko drago, še dvakrat nujna. *V vsem smo odvisni od dobrotnikov!* Vaše cenjeno pismo sem pred tednom prejel; prisrčna hvala. Oprostite, da se ob tej veliki nesreči še enkrat zaupno obračam na Vašo velikodušnost v imenu naše matere prednice in vse naše samostanske družine. Ljubi Bog Vam obilno vse poplačaj, to bo naša prisrčna molitev. — Pri Jezusu, Mariji, Jožefu in našem bratu sv. Frančišku molj za Vas vsa sestra Marija Macnise F.M.M. Povabilo uredništva: S. Marijo Macnise in njen težko preizkušeni misijon še posebej priporočamo misij dobrotnikom!

Darovi v sklad za slov. misijonarje 1954

GORICA: A. Jerman, 600 lir; N.N. za misijonarja Miklavčiča, 20.000 lir; Goriški begunec 2.000 lir; dr. Tul za mis. St. Poderžaja, 1 dolar in 25 avstrijskih šilingov; Ivan Baloh, 5.000 lir; Otroci iz Valerišča, Steverjan, 2.400 lir.

TRST: N.N. 6.200 lir.

AVSTRIJA: Po č. g. Miklavčiču: nabirki za Misijonsko nedeljo in na sv. Tri Kralje, 621.70 šilingov.

ARGENTINA: Misijonski odsek v Mendoza: izkupiček misij. prireditve, 816 pesov; N.N. 100 pesov; Ivanka Kušar, 20 pesov, Margarita Bassanese, 55 pesov.

U.S.A. (v dolarjih):

Po 150.— Neimenovana (drugič); Miss Marija Ciber (prvič); obe za vzdrževanje domačega bogoslovca za čas njegovega teološkega študija v letu 1955. Lansko podporo je dobil indijski novomašnik jezuit, katerega zahvalno pismo so Katoliški misijoni objavili. Po dobroti rev. J. Cukale, slovenskega jezuitskega misijonarja v Indiji.

Po 11.— Slovensko dramatsko društvo „Lilija“, Cleveland, Oh., polovica čistih dohodkov iz Marijanske akademije na čast Brezmadežni v Clevelandu (po gg. A. Nemeč ml., F. Gospodarič in R. Knež).

Po 100.— Neimenovana.

Po 35.— Mrs. Frances Rebol (od tega 30.— za sina misijonarja rev. Franca Rebol M.M., na Formozi).

Po 30.— Neimenovana družina v domovini in na tujem v zahvalo presv. temu Srcu Jezusovemu in Marijinemu, sv. Jožefu in Baragi za vse slovenske misijonarje.

Po 25.— Družini Baraga - Beričič; Frank Strukelj (za Fr. Rebola).

Po 20.— Matevž Tekavec (dvakrat po 10); Mrs. Marija Kolarič (v zahvalo za srečno sinovo vrnitev iz ameriške vojaške službe).

Po 17.— Miss Manca Preša (v zahvalo za uslišano ozdravljenje).

Po 16.— Mrs. Mary Rus (dvakrat: 12 in 4).

Po 15.— St. Vitus Dad's club (božični dar Fr. Rebolu).

Po 13.— Družina Antona Nemeč (dvakrat: 10 in 3).

Po 10.— Miss Breda Kolaric (učenka katoliške ljudske šole); Mr. in Mrs. A. Sluga; Frank Starin (božični dar slovenskim misijonarjem); rev. N. N. Mrs. Frances Marolt; Mrs. Frank Tushar (dvakrat po 5); National Council of Catholic Women, Ely, Minn. (dar ob misijonskem predavanju miss W. o kitajski ženi in delu Cerke zanjo; po rev. J. Vovku).

Po 6.— Michael Hochevar; Mrs. Agnes Bukovec (dvakrat: 5 za misijonarja Rebola kot božični dar in 1).

Po 5.— Mrs. Johana Logar. Mrs. Mahkovec; Mrs. Agnes Kompanec; Mrs. Frances Novak; Tomaž Pestotnik (božični dar mis. Rebolu); rev. N.N.; Misijonski krožek v Gilbertu (dar za knjige dvema misijonskima kandidatkama ob vstopu v samostan)

Po 4.— Joseph Knaus; Mrs. Josephine Podlogar.

Po 3.— Mrs. Rose Kenik; Mrs. Mary Skul (dvakrat: 2 in 1; 83 letna misijonska dobrotnica, ki bi rada dala več...).

Po 2.50: Mrs. Mary Azman (po Mrs. A. Tushar).

Po 2.—: Mr. Jakob Petkovsek; Mrs. Johana Vidmar; Mrs. Jennie Mazovec; Vinko Kržišnik; Jože Simič; Miss Josephine Mokorel; Mrs. Viktorija Deslic; Mrs. Justina Belinger (za msijonarja Pavlina orglje v Hong kongu); Mrs. Mari Dreshar; Mrs. Marija Kacijan.

Po 1.50: Joseph Stampfel; John Grm; Frank Oražem; družina Frank Skvarča; Lojze Zorenč.

Po 1.—: Mrs. Rose Simenc (za SMZ); Frank Mejach; Miss Lojzka Verbič (za p. J. Cukale); Miss Katarina Vindisar (za znamke); Mrs. Josephine Palcic; Mrs. Josephine Martincich; Mrs. Marija Jeretina; Mrs. Jennie Zelle; Mrs. Mary Martich; Mrs. Anna Stariha; Mrs. Valentine Ambrose; Mrs. Caroline Gregory.

Po 0.50: Mrs. Lucija Kalan; Mrs. Frances Kvaternik; John Gruden; Franc Mihelic; Mrs. Mary Pirnat; Mr. in Mrs. Charles Kuhar.

Po 28.50: Nabirka Miss Kosem (darovale za slovenske misijonarje v zahvalo po opravljenih clevelandskih duhovnih vajah za žene in dekleta: Ivanka Grdadolnik 10; Marija Bohinc 5; Mary Sajovec in Zalka Hirschegger po 2; Josephine Pavli 1.50; in po 1: Rozi Tomsic, Angelca Bolha; Eleonora Gross; Ivanka Pretnar; Ivanka Kustec; N.N.; Milka Slemc; Frances Pernach).

Po 10.—: Jennie Kozelj (preko Mis. pisarne).

Skupaj U.S.A.: 943.50

KANADA (v dolarjih):

Po 50.—: Rudi Sircelj (po mis. Kopaču CM.).

Po 45.—: Misijonski krožek v Torontu v sklad slovenskih misijonarjev iz prireditve (dvakrat: 25 in 20).

Po 20.—: Valentin Sušnik (drugič; v zahvalo za prihod družine iz domovine).

Po 10.—: „Batawski Slovenci“ (slovenska skupina v Batawi, Ont. čisti dobiček iz družabne prireditve rojakov; po Miss Pavli Secnik in Miss Medved); Frank Somrak; Mrs. Frances Steklasa.

Po 4.—: Otroci družine Šehovec: Franc, Ivan in Cecilija (po Fr. Kopaču).

Po 3.—: Mr. in Mars. A. Krajc; Mr. in Mrs. J. Wintar.

Po 2.— Miss Lucija Cvek; Mr. in Mrs. F. Mrač; Mrs. Mary Kozoglav (po Miss Mary Kozoglav).

Po 1.85: Majda Skerl (tri in pol letna „mala misijonarka“, ki je dolgo prihranke v „šparovček“ nosila za slovenske msijonarje).

Po 1.—: Mrs. D. Hudolin; Miss Franciska Meixner.

Skupaj Kanada: 164.85

ZA TISKOVNI SKLAD KAT. MISIJONOV DARUJEJO:

U.S.A.:

Po 2.—: Mrs. Antonija Nemgar. Po 1.50: Louis Debeljak.

Po 1.—: Miss Brigita Pregelj (Kanada); Mrs. Anna Stariha.

Po 0.50: Mrs. Mary Dreshar; Mrs. Jennie Mazovec; Frank Koncan; Mrs. Louis Martincic; Mrs. Margaret Smole; John Skubic; Jože Vrečar; rev. J. Vovk; Mrs. Viktorija Deslic; Mrs. Marjeta Svirgelj; Ernest, J. Shager; Mrs. Stana Oven; Steve Celec; Mrs. Angela Grosel; Mrs. Anna Doles; Mrs. Jennie Muhich; Mrs. Paulina Kastolec; Mrs. Agnes Pierce; Mrs. Jennie Dolence.

Po 0.25: Mrs. Louise Resetic.

DAROVI ZA MISIJONE V DRUGI OBLIKI (materijalni):

Misijski krožek v Gilbertu več paketov slov. misijonarkam, zlasti v Indijo in Japonsko; Miss Lojzka Verbic in Miss Zdenka Viher rožne vence in nalivno pero o. J. Cukali SJ.; Mrs. Tushar Anica več paketov misijonarki Medvešček in s. Kardinar; Mrs. Emily Martincich znamke in Christmas Cards; Mrs. Mary Rebernak (Kanada) znamke; Mrs. Johana Petkovsek znamke; razni neimenovani znamke.

SKLAD ZA VSE SLOVENSKE MISIJONARJE 1954 PODALJŠAN DO KONCA 1955 V SKLAD 1954/55.

Ker so mnogi pomembni misijski sodelavci izrazili željo, da bi vsakoletno akcijo v pomoč slovenskim misijonarjem začeli in zaključili vzporedno z začetkom in koncem vsakega leta, zato smo se odločili podaljšati akcijo leta 1954, ki bi se sicer imela zaključiti koncem marca tekočega leta, do konca 1955 in začeti novo akcijo, sklad za vse slovenske misijonarje 1956, 1. januarja 1956.

Kajpada ne bomo čakali do konca tega leta z razdelitvijo doslej nabranih prispevkov, ampak bomo takoj po Veliki noči začeli potom g. Wolbanka CM iz U.S.A. razpošiljali misijonarjem vsote, enim kar lepe, drugim le skromne, pač po najbolj nepristranskem predvaru aktualnosti naše pomoči enemu ali drugemu.

Do nekako koncem marca se je zbralo sledeče:

U.S.A.: 1.948.15 dolarjev; Argentina: 519 dolarjev (14.541 pesov); Kanada: 384.85 dolarjev; Italija: 277 dol. (180.400 lir); Avstrija: 24 dol. (621. 70 šilingov); Španija, Chile, Venezuela, Uruguay in Avstralija skupaj: 7 dolarjev v različnih valutah. Skupno torej: 3.160 dolarjev.

Ker računamo, da se je med tem pri raznih sodelavcih in odsekih, zlasti še v U.S.A. in v Kanadi, od koder imamo zadnja poročila od srede februarja, še kaj nabralo, si drznemo računati z razpoložljivo vsoto 3.500 dolarjev, katere v celoti razdelimo vsem misijonarjem, in sicer točno petdesetim posameznikom ali skupinam. V prihodnji številki objavimo, koliko je kak misijonar prejel.

PROSIMO VSE MISIJSKE ODSEKE IN POŽRTOVALNE POSAMEZNE SODELAVCE, DA VZTRAJNO NADALJUJEJO Z DAROVANJEM IN ZBRANJEM PRISPEVKOV V POMOČ VSEM SLOVENSKIM MISIJONARJEM. NE POZABIMO, DA JIM DOMOVINA NE MORE POMAGATI RAZEN Z MOLITVIJO IN TRPLJENJEM, ZATO MISIJSKA POMOČ V DENARJU, KI JE TUDI NEOBHODNO POTREBEN, LEŽI IZKLJUČNO NA RAMAH ROJAKOV V ZAMEJSTVU. KAR ZBEREMO DOSLEJ NA LETO, JE SICER VELIKA ŽRTEV KAKIH 100, DA, MORDA 1.000 POSAMEZNIKOV, A VENDARLE ŠE VEDNO LE KAPLJICA V MORJU POTREB NAŠIH BORCEV NA KRISTUSOVI OSVAJALNI FRONTI.

SLOVENSKA MISIJSKA ZVEZA SE Z OBČUDOVANJEM ZAHVALJUJE VSEM MISIJSKIM SODELAVCEM IN MISIJSKIM ODSEKOM, PA ZLASTI ŠE TISTIM POSAMEZNIKOM, KI, ČE PRAV NE LAHKO, VENDAR DARUJEJO TUDI VEČJE VSOTE ZA MISIJONE, ZAVEDAJOČ SE NEIZMERNIH POTREB. PRIDRUŽUJEMO SE NA KONCU TE ŠTEVILKE OBJAVLJENIM BESEDAM NAJVEČJEGA MISIJSKEGA DELAVCA V ZALEDJU MISIJONARJA KARLA WOLBANKA CM. IN PROSIMO KRISTUSA GOSPODA, NAJ TISOČERO POPLAČA VSEM VSE VELIKE IN MALE ŽRTVE, DAROVANE ŠIRJENJU NJEGOVEGA KRALJESTVA NA ZEMLJI.

Za Slovensko misijsko zvezo Ladislav Lenček CM.

UMRL JE P. FILIP DE RÉGIS S.J.

„Hočem ostati tukaj med ubogimi“, se je branil p. De Régis, ko so ga hoteli prepeljati iz splošne bolnišnice v sanatorij. Ležal je ta neutrudljivi apostol na svoji smrtni postelji, izčrpan radi prevelikih naporov, kot некоč sv. Frančišek Ksaverij pred vrati Kitajske.

Njegovi jezuitski predstojniki so morali sami posredovati. In p. De Régis je takoj ubogal. Ko so ga še isti dan odpeljali, so vsi bolniki iz dvorane vstali ter ga spremili do vrat. Osvojil si jih je v enem tednu.

Dan in pol pred njegovo smrtjo sem še bil ob njegovi bolniški postelji v sanatoriju Lavalle. Čeprav so mu bile ure življenja štete, je ohranjal vso tisto polnost življenja, ki mu je bila tako značilna. Od časa do časa je pokašljeval. Poleg anemije je zbolel še za pljučnico in malo za tem ga je Gospod poklical po večno plačilo.

Težko je pisati o človeku, kot je bil pokojni p. De Régis. Poznal sem ga sicer, vendar še premalo, da bi dojel vso njegovo svetost ter osebnost. Prvič sem se srečal z njim za Veliko noč l. 1953. Prišel sem na rusko rezidenco, da bi prisostvoval vzhodni polnočnici Kristusovega Vstajenja. Veselo me je sprejel na dvorišču ter me takoj peljal v svojo sobico. Ponudil mi je stol, sam je pa sedel na posteljo. Visok stas, globok in blag pogled, visoko čelo, dolga bela brada so mi napravili globok vtis asketskega človeka ter izrazite osebnosti.

Dolgo sva se razgovarjala. Zanimal sem se za njegovo življenje in p. De Régis mi je s pristržno preprostostjo pripovedoval v glavnih obrisih svojo življenjsko pot.

Francoz po rojstvu je prestopil v vzhodni obred. V ta namen je šel kot teolog na Poljsko, kjer se je privadil slovanskim običajem ter se naučil ruskega jezika ter staroslovansčine. Leta 1933 je bil poslan v Rim, da prevzame mesto duhovnega voditelja v Russicumu,

P. Kulik, ruski duhovnik vzhodnega obreda, ki je bil takrat njegov gojenec, piše v „Za pravdu“, da se je p. De Régisa vpliv takoj začutil. Bila je to nova, neobičajna ter oživljajoča duhovna usmerjenost, ki je vodila h globokemu življenju z Bogom.

Že naslednje leto je bil pokojnik imenovan za rektorja kolegija. „Vsak, ki je potreboval tolažbe in pomoči,“ piše p. Kulik, „je vedel, da če potrka na vrata Russicuma, ga bo sprejel na pragu rektor p. De Régis, kateri nikdar ne odreče pomoči.“

Ob izbruhu vojne se je vrnil v svojo rodno deželo, kjer je deloval v Parizu med ruskimi begunci. Po končani vojni je zopet prevzel mesto rektorja v Russicumu, obenem pa deloval med Rusi, ki so se nahajali v taboriščih DP. Le očitvelec bi mogel pisati o njegovi požrtvovalnosti v Italiji. Znan mi je dogodek, ki mi ga je sam pravil. Italijanske oblasti so mu zaupale, da bo velika skupina ruskih beguncev po rusko-italijanski pogodbi nasilno vrnjena. Štete so jim bile že ure. P. De Régis je tekal po mestu, da bi dobil hišo, kjer bi začasno nastanil Ruse, ki so bili v nevarnosti. Nekaj ur za tem so se ruski begunci že nastanili v novi hiši. Naslednje jutro je italijanska policija obkrožila bivše poslopje DP, a ga je našla prazno.

Ko so Rusi l. 1948 emigrirali v Argentino, je kongregacija za vzhodno Cerkev iskala, koga bi poslala z njimi, da bi jim nudil duhovno in stvarno pomoč. Takrat se je p. De Régis sam ponudil. Bil je takoj sprejet ter imenovan za delegata Svete kongregacije vzhodne Cerkve za vso Južno Ameriko.

V Buenos Airesu se je znašel pred novimi in težkimi nalogami: ustanoviti rusko katoliško Cerkev, pomagati pravoslavnim, katerih je bila večina, da dobe lokal za svoje bogoslužje, preskrbeti jim službe, denar, itd.

Pri vsem tem so mu veliko pomagali jezuitski predstojniki. Vatikan je kupil hišo, kjer se je ustanovila ruska katoliška Cerkev. Pravoslavno bogoslužje se je v počitnicah vršilo v preurejeni obednici za dijake v kolegiju „El Salvador“. Pozneje jim je ta neutrudljivi apostol preskrbel posebno dvorano od velikodušnega župnika v Pueyrredonu, kjer se zbirajo k bogoslužju še danes.

O tem nekako sva se takrat razgovarjala. Spominjam se, da sem ga tudi povabil, da bi vodil vzhodni dan za Slovence, do katerega pa žal ni prišlo. Zadržil sem mu tudi, da sme pričakovati več sto udeležencev. Takrat se je zamislil in rekel: „Da, Slovenci mi ugajajo; ne mešajo namreč vere s politiko, kar sem opazil pri mnogih drugih narodih.“

Skromna sobica, v kateri sva se nahajala, je bila prav v skladu s njenim stanovalcem. Postelja, majhna miza s stolom, na steni pribita velika polica za knjige ter nekaj ruskih slik. Opazil sem, da si je p. De Régis, čeprav je bil predstojnik, izbral najmanjšo sobo in da je bila nje oprema najskromnejša.

Resda je bila skromnost njegova posebna odlika. Pomislimo, da je dajal konference številnim poslušalcem, kot n. pr. v Mendozi, kjer je bila velika cerkev nabito polna, v prisotnosti škofa, vendar se mu ni zdelo poniževalno govoriti le petim poslušalcem, kot n. pr. na tečaju, ki ga je vodil v Buenos Airesu.

Dvakrat je potoval v Brazilijo, da je ustanovil kolegij za ruske dečke, kateri so s svojimi družinami prihajali s Filipinov. Nastanil jih je 60 in bi jih bil še več, če bi bilo več prostora.

Kot pisec najrazličnejših člankov v revijah kot „Istina“ (v francoščini), „Estudios“, „Criterio“, „Mensaje“, je dobro poznan tudi med Slovenci po zaslugi č. g. dr. Jakliča, ki je v septembrski številki 1952 podal v Katoliških misijonih v obliki intervjuja sliko o ideologiji in delu p. De Régisa. V januarski številki 1954 je pa p. De Régis sam napisal poseben članek za KM.

Pokojnikov duh živi za mrtvimi črka-

mi, razrtesenimi v najrazličnejših jezikih. Potreben bi bil človek, ki bi prodril prav do duše pisca. Doprinos p. De Régisa k veliki ideji o združenju Cerkvá je ogromen. Če pomislimo, da je pokret za združenje zadnje čase zelo spremenil svojo usmerjenost, ker se je pokazalo, da manjka predvsem medsebojne ljubezni, moramo pripisovati pokojniku eno izmed prvih mest. In vsa njegova širokogrudna ljubezen, ki je tega apostola tako poveličevala, je izražena s pisano besedo po šestih revijah in časopisih.

Tako smo spremili p. De Régisa, v teh par besedah, preskromnih za takega človeka, po njegovi življenjski poti.

V petek zvečer, 18. februarja, se mu je stanje nenadoma poslabšalo. V prsih je čutil močne bolečine. Ruski inženir Larin, ki je edini prisostvoval njegovi smrti, mi je s solzami v očeh pripovedoval, kako so potekle zadnje ure p. De Régisa.

Prejel je sv. zakramente, nato pa prebil svoje zadnje tri ure v neprenehni molitvi z večnim Sodnikom. Polglasno je mrmral le v ruščini: „Bože“, ali „Góspodi“, „Góspodi prosti menja, Góspodi prosti moji pregrešenja“. Končno je pa vzdihnil: „Ja umiraju“ in nagnil glavo.

Prenesli so njegovo krsto na rezidenco ruske katoliške Cerkve, kjer se je v soboto vršil slovesni pogrebni obred. Njegovi zvesti Rusi, ne le katoličani, temveč tudi pravoslavni, so mu po ruskem običaju ihteči zadnjikrat poljubljali mrzli roki.

Pokopan je na jezuitskem pokopališču v San Miguelu.

Trdno upajmo, da pokojni p. De Régis prosí pred obličjem Gospodovim, „da bi bili vsi eno“ in „da bi bili med seboj istih misli, da bi enodušno z enimi usti slavili našega Boga“ (Rimlj. 15, 5-6).

S. Eiletz S.J.

Opomba: Nekateri podatki v tem članku so vzeti iz ruskega tednika „Za pravdu“, 26. II. 1956, ki izhaja v Buenos Airesu.

RAZVESELJIVE VESTI O BARAGOVIM ZADEVI

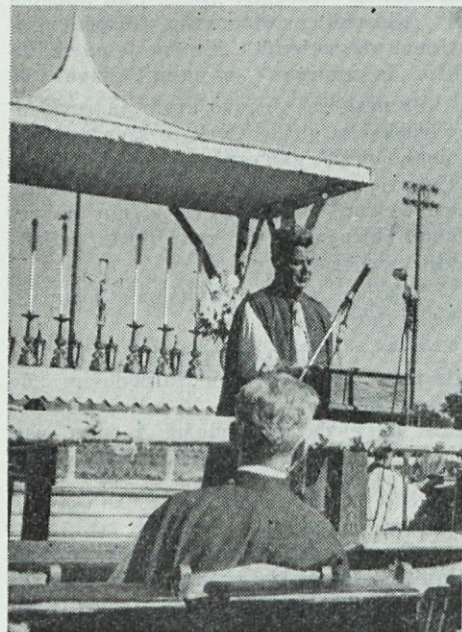
POROČA KAREL WOLBANG CM., U.S.A.

PRESEDNIK BARAGOVE ZVEZE NA OBISKU V EVROPI

Zadnja številka angleškega glasila Baragove zveze v Marquettu, Michigan, Bulletin (1954, številka 2, str. 15) priobčuje poročilo glavnega vikarja in predsednika BZ, monsignorja dr. J. L. Zryda odbornikom in članstvu BZ o „mnogih koristnih stikih“ v zadevi priprav za Baragovo beatifikacijo in o srečanjih z več no zvestih zbiralcev Baragovega materiala po evropskih arhivih.

V pariških arhivih Družbe za širjenje vere je dobil ponovno zagotovilo uradnega zastopnika zaradi boleznj odsotnega glavnega arhivarja msgr. Bertini.

Predsednik Baragove zveze, mons. Zryd govori na Baragovem dnevu v Marquettu

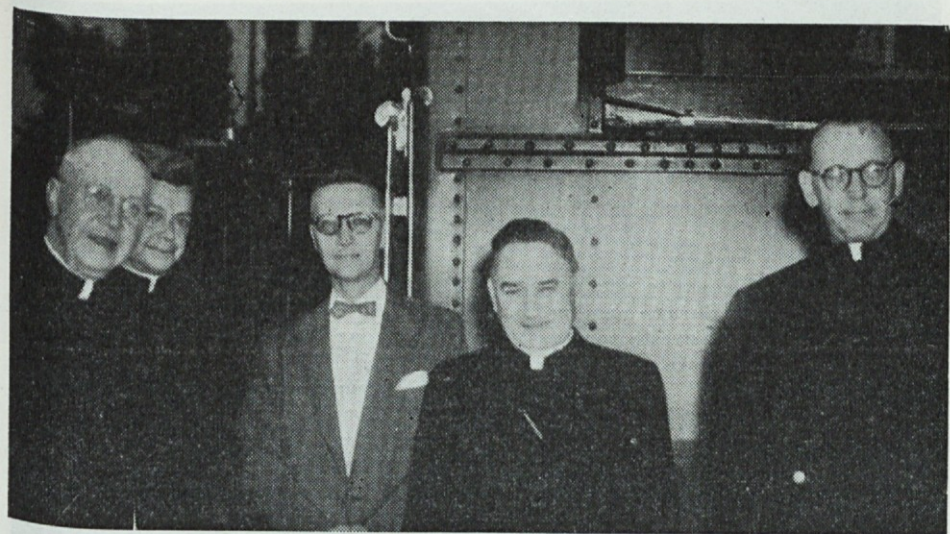

na, da bodo storili, karkoli bo možno v prid Baragovi zadevi. Znani naš rojak Franc Erjavec vrši v Parizu odlično svoje delo v to smer. V Mohorjevem koledarju 1955 (Celovec) je izšel o teh raziskavanjih zanimiv njegov članek.

Rimski Propagandni arhiv je doprinesel k osvetljevanju Baragovega dela in njegove škof je mnogokaj po vztrajnem prizadevanju dr. M. Jezernika, ki mu gredo uradno zelo na roke. Glavni arhivar msgr. Pericone, ki posebno pomaga, je sam za beatifikacijski postopek zelo navdušen. Msgr. Zryda je veselo presenetilo dejstvo, da je v rimski kuriji in celo v kardinalskem zboru nalletel na odlične posameznike, ki o Baragovih krepostih in življenju že marsikaj vedo.

Slovenske šolske sestre na Va dei Colli v Rimu so ga z zanimanjem poslušale in omenile, da imajo za slovensko skupino v večnem mestu vsako leto štiri javne devetdnevnice za pospešitev zadeve Baragove beatifikacije. Tudi Goršetov kip škofa Barage, ki jim ga je sv. oče podaril, so monsignorju pokazale.

V Slovenijo je zaradi omejenega dovoljenja odšel samo za 24 ur in dal pobud za delo tamkaj zainteresiranim, ki Barago podrobneje raziskujejo. Maševal je v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja in molil pri oltarju sv. Rešnjega Telesa, kjer je Baraga opravil svojo prvo sveto daritev. Posebej je opazil, da je vzbudil pogovor o Baragi pri rojakih povsod takoj zanimanje in goreči ljubljanski škof Vovk mu je v avdijenci dal zagotovilo, da so vsi njegovi duhovniki zvesti spremljevalci zadeve za Baragovo beatifikacijo. V ta namen da se mnogo moli in sam da bo storil vse, kar bodo okoliščine dopuščale temu pripravljalnemu delu za Baragov beatifikacijski proces v pomoč.

Kardinal Mooney, Baragov naslednik v Marquettu, škof T. Noa in mons. Zryd ob Baragovem dnevu v Marquettu

SODELAVCI — „PROSTOVOLJCI“

Kar lepo število jih je, ki idealno za „božji lon“ pomagajo Baragovemu zgodovinarju. Tako je možno hitreje prepisovanje in predstavlanje mnogih dokumentov, ki Barago omenjajo ali pa jih je sam pisal. Zgodovinar poudarja, da so pri delu zelo uspešni.

Sestra Rosemary Crepeau, O. P., iz Rosary College, River Forest, Illinois, dominikanka, ki prepisuje in prevaja francoske in italijanske dokumente, je avtorica življenjepisa „Père Mazuchelli“, ki je bil Baragov sodobnik. Za to francosko biografijo je bila od francoske vlade odlikovana.

Težko č tjljive nemške dokumente prepisuje in prevaja p. Bertrand Katnik, O.F.M., lemontski frančiškan in bivši knjižničar ljubljanskih oo. frančiškanov. Ker je bil v Avstriji vzgojen, mu znanje nemščine močno koristi pri razvozlavanju nejasnih mest.

Monsignor dr. J. L. Zaplotnik, vsem Baragovim častilcem že dolga leta znan, župnik iz Gretne v Nebraski, pridno nadaljuje s prevajanjem nekaterih nem-

ških in latinskih tekstov. Delo, ki ga opravlja s takim ognjem že dolga leta. Mnogokaj je monsignor že doprinesel za boljše razumevanje Baragovega dela s svojimi kritičnimi opazkami, ker dobro pozna zgodovino slovenskega naroda in potankosti Baragovega življenja. Sicer pa smo kot dijaki tako radi prebirali njegovo čebuljevo biografijo, pisano tako napeto in poučno, kot bi brali dogodivščine iz Karla Maya. Prav bi bilo, da bi mogli ponatis te knjige v novi, popravljeni izdaji kmalu imeti v rokah za sedanji rod v izseljenstvu.

Dva strokovnjaka za prevajanje Baragove zapuščine iz indijanskega jezika skrbno olajšujeta to delo za lep čas. Sta to p. Aubert Keuter O.F.M., iz Sioux City, Ia., in o. P. Prud'homme, S.J., iz Sault Ste. Marie, Michigan. Dasi ni še gotovo, če bo nujno prevesti iz indijansčine v celoti vso Baragovo zapuščino, ali bo zadostovalo zgolj pričevanje o pravovernosti njene vsebine, vendar bo celotni natančni pregled teh indijanskih knjig terjal še veliko naporov.

Mr. John Ferkull iz Oak Parka, Ill.,

je v času inž. Gregoričevega delovanja v istem mestu skoraj dnevno pomagal pri tekočih problemih Baragovega zgodovinskega raziskavanja. Gospa je sodnica lanskega srebrnomašniškega jubilaranta in misijonske prijateljke gospoda Jožefa Ferkulja, bivšega župnika iz Hotederšičice nad Logatcem, ki deluje sedaj v ZD.

Dolžnost nas vseh je da se Bogu za vse te požrtvovalne skrite sodelavce iskreno zahvalimo in Barago prosimo, naj jim s svojo priprošnjo zvesto pomaga, delo nesebično nadaljevati tudi v bodoče.

NOVA LITERATURA O BARAGI

V dveh lepih člankih je Mr. Gregorich obdelal v dveh lanskih številkah uradnega glasila BZ „Misijon v Indian Lake“ in „Ustanovitev misijona v L'Ansu“ (Bulletin 1954, 1-2). Zanimivo je Baragovo pismo škofu Resé-ju o „koliziji dolžnosti“ v zvezi s težavami, ki jih je naletel ob tiskanju indijanskih knjig, objavljeno istotam (B. 1954, 1).

Pred nekaj leti je kanadska izdaja Glasnika Srca Jezusovega (Messenger of the Sacred Heart) priobčila krajši Baragov življenjepisa v francoščini. Nedavno pa je izšla obsirnejša biografija o Baragi, ki sta jo sestavila v francoščini jezuita o. Lorenzo Cadieux S.J. in Ernest Comte, S.J., pod naslovom „Un Héros du Lac Supérieur (Junak Gorenjega jezera). Avtorja poudarjata Baragove misijonske napore med francoskimi Kanadci in pomoč, ki so jo oni Baragi nudili pri ustanavljanju in vzdrževanju indijanskih misijonov. V francoskem prevodu je tudi dodano znamenito Baragovo pastoralno pismo. Knjigo je izdalo kanadsko zgodovinsko društvo v svojih „Documents Historiques“, La Société Historique, Collège du Sacré-Coeur, Sudbury, Ontario, Canada.

Miss Irma Perkins je pripravila v Sault Ste. Marie, Michigan, mimeografiran Baragov življenjepisa na 16 straneh. Izdalo ga je 1953 „Marquette Diocesan Council of Catholic Women“ (Marquetteško škof. vodstvo katoliških žena.)

Poleg frančiškana p. Bazilija članka „Dvoje Baragovih pisem“ (Ave Maria, Lemont, Ill., oktober 1954) je izšel v frančiškanskem AMK poučen članek „25 letnica Baragove zveze“ pod psevdonimom „Amerikanski Slovenec“, Mr. Gregorichev članek „Baraga na oltar!“ in Marijan Jakopičeva pesem „Prošnja našemu Baragu“, z več zanimivimi drobnimi informacijami, ki zadevajo delo za Baragov postopek (Ave Maria Koledar 1955).

Koledar Mohorjeve družbe v Celovcu (KMD 1955) ima zanimiv članek zgoraj že omenjenega učitelja in bivšega šolskega nadzornika gospoda Frana Erjavca.

Misijonski zbornik 1954 je priobčil tehtno Baragovo primerjavo z največjim misijonarjem sv. Pavlom izpod peresa misijonarja lazarista Janeza Kopača.

V istem MZ 1954 pa piše slovenski Baragoslovec dr. Franc Jaklič o „Veličini in tragki Knobleharjevega poslanstva pred sto leti“ in ga stavi v isto vrsto z velikim Baragom, ki je v mladem Knobleharju ob srečanju v Novem mestu vzbudil hrepenenje po odhodu v misijone. Oba, da sta „sebe in svoj slovenski narod proslavila pred vsem kulturnim svetom“. Članek zelo lepo psihološko pripravlja na izid novega Knobleharjevega življenjepisa, ki se zdi blizu.

IZ MR. GREGORICHEVE NOVE REZIDENCE

Baragova zbirka v Marquette, Michigan, je dobila svoj prostor uradno v škofiji na 444 S. Fourth St. Mr. in Mrs. Gregorich sta našla na vseh straneh v novem kraju polno razumevanje. Tudi kraj jima ugaja. Organizacija dela Baragove zgodovinske komisije je ravno v polnem teku.

Na svojem nedavnem potu v Narodni arhiv (National Archives) v Washington, D.C., je pregledal zgodovinar Gregorich ob blagohotni pomoči ondotnega funkcionarja, ki je dober katoličan, tisoče pisem. Ugotovil je, da je po-

Primas Združenih držav kardinal Spellman sredi vietnamskih begunskih bogoslovcev v Hongkongu

oblaščenec za indijanske zadeve pozimi leta 1855-1856 Barago dobesedno popeljal iz njegovega delokroga. Takrat je Baraga žalosten sklenil, da bo imel kar se da malo stikov z oblastjo. Dasi več kasnejših pisem Barago v arhivih omenja, ni najt v njih noberega pisma več, ki bi ga pisal Baraga sam. Študij Baragovih odnosov do tega urada za časa njegovega škofovanja še ni začel. Bo pa važen, ker se je moral takrat boriti z mnogimi večjimi težavami kot pred škofovskim imenovanjem. Ker bo še nepregledan zgodovinski material dan začasno v mikrofilih Mr. Gregorichu v pregled v Marquette, bo gori z delom lahko nemoteno nadaljeval.

Obenem je preletel polno Pirčevih, Buhovih in drugih pisem slovenskih misijonarjev, ki vsebujejo bogastvo informacij o naših misijonarjih v ZD. Ker imajo očetje benediktinci v Collegville, Minn., njihove mikrofihle, bo s tem vsaj malo olajšano delo rev. Jožefu Vovku pri študiju Buhovega življenja, za ka-

terega je rev. Frank Malovasich že 6 let skrbno zbiral dosegljivo Buhovo zapuščino. Zanimivo, da je Mr. Gregorich teh novih sodelavcev silno vesel in jim je obljubil vsako možno pomoč, da svojo zamisel uresniči.

Na „Catholic University of Washington“, D.C., je imel Baragov zgodovinar konferenco z arhivistom Father Browne-om o ustanovitvi narodne „Baraga Collection“ (Baragova zbirka). Newyorški kardinal Spellman je že pristal, da prevzame eno sponzorsko mesto. Takoj po božiču je bila predvidena uradna seja komiteja, o kateri pa še ni v javnosti obljubljenega uradnega poročila.

Škofijska zgodovinarja v Detroitu, Michigan, msgr. Hickey in Father Pare sta obljubila aktivno sodelovanje pri Baragovi zadevi in sklenila prositi ondotnega kardinala za finančno pomoč v tej zadevi.

Na nedavnem zborovanju „Daughters of Isabella“ v Marquettu, Michigan, je bilo poudarjeno dejstvo, da morajo

katoličani celotne michiganske države prevzeti vodilno vlogo pri pospešitvi Baragovega beatifikacijskega procesa. Večino svojega misijonskega življenja in delovanja je Baraga spadal pod škofijo Detroit, ki je tedaj obsegala ves teritorij sedanjega Michigan State (države Michigan v Severni Ameriki). Delegatinje spodnjega Michigana so se tako vračale na domove bolj prepričane o zaslugah svetniškega Baraga.

NAJNOVEJŠA RAZVESELJIVA POROČILA

V domovini frančiškan o. Aljančič pridno nadaljuje z zbiranjem Baragovega materiala. Kopija Baragovega portreta iz ljubljanske škofije bo na pobudo BZ litografirana za uporabo pri propagandi Baragove zadeve. Izdelala jo je slikarica Elisabeth V. Obereigner - Kastl na podlagi originala slikarja Mateja Langusa, ki je bil izza univerzitetnih študijev Baragov znanec (Our Sunday Visitor, Northern Michigan, Ed. 13. II. 1955).

Detroitški kardinal Mooney je po novem letu 1955 obljubil svojo zelo aktivno udeležbo pri pospeševanju Baragovega procesa za proglasitev blaženim. Isto bo priporočil tudi vsem škofom svoje nadškofije v Detroitu, ki imajo sedeže v Detroit, Grand Rapids, Saginaw, Lansing in Marquette.

V dokaz svoje dobre volje je za financiranje dela Baragove zgodovinske komisije nakazal takoj \$ 5.000.—. Poleg tega kardinalovega daru je došlo iz Toronta od tamkajšnjih Slovencev \$ 64 nepričakovano in v Lemontu imajo slovenski frančiškani že tudi zbranih nekaj tisoč dolarjev pomoči od naših rojakov.

Tisk in zgodovinska društva prosijo vedno znova za Baragov material, čemur bo laže ustreči, ko bodo finančne težkoče vsaj začasno premostene. Vendar bo potreb vedno več.

Mr. Gregorich tudi čuti veliko potrebo, da bi mu vsaj nekaj duhovnikov pri delu velikodušno priskočilo na pomoč. Dolgo je upal, da bo prišel z Trsta dr.

Jože Prešeren, bivši tajnik ljubljanskega škofa. Pa ga veže na Trst toliko dela med dijaštvom in v župniji, da mu ni bilo zaenkrat mogoče oditi v Združene države.

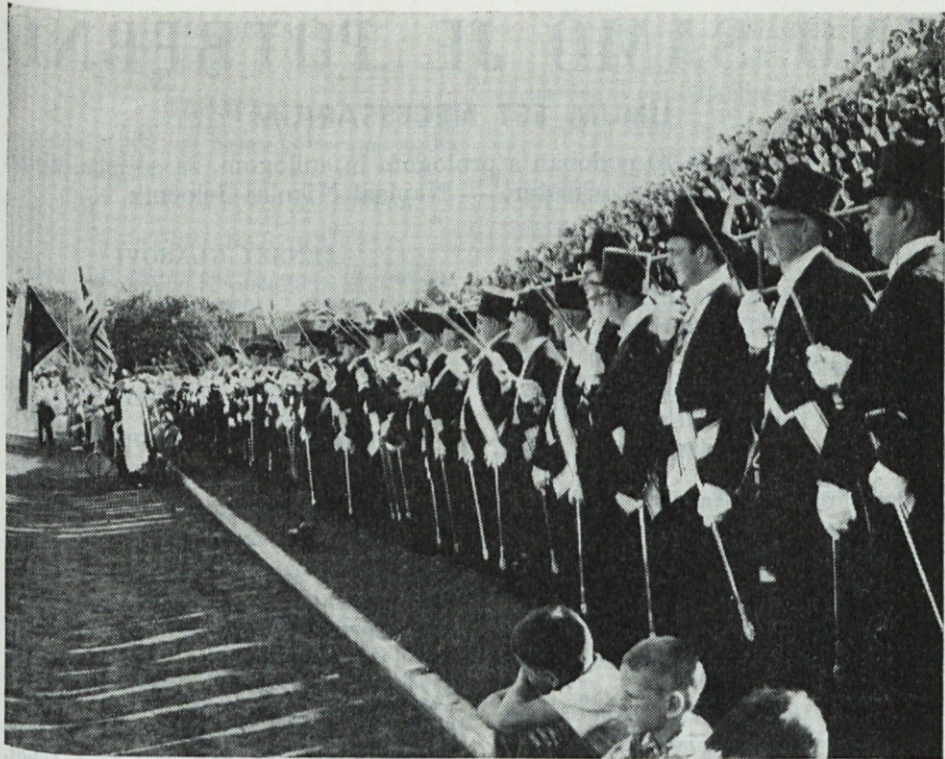
Zadnje čase je frančiškan p. Bertrand veliko pomagal pri prepisovanju Baragovega dnevnika, ki ga Mr. Gregorich ravnokar prevaja v angleščino. On meni, da bo ameriška javnost presenečena, ko bo končno delo objavljeno.

Najdeni so bili še neki drugi Baragovi zapiski v notesih, za katere sploh nihče ni vedel. Dva zapisnika vsebujeta registracijo pism, ki jih je Baraga odpošiljal in kratko njihovo vsebino. V njih je polno presenečenj. Tudi o Baragovih financah bo več jasnosti iz posebne knjižice, v kateri navaja vse svoje dohodke in izdatke. Celo več Baragovih pism je bilo najdenih skupno položenih na stran, ker nihče ni razumel njih vsebine radi nepoznanja jezikov, v katerih so pisana.

Zanimivo, da Baragov zgodovinar vidi jasno potrebo, da bi nekdo temeljito preštudiral Pirčevo življenje, ki je vsaj tako zapleteno kot Baragovo. A važno zaradi njunih medsebojnih odnosov in vplivanja na celoten razvoj rasti katoliške Cerkve v njunih delovnih apostolskih območjih. Dober slovenski življenjepis pa bi moral biti sestavljen le na podlagi neposrednega proučevanja Pirčeve zapuščine, predvsem v Minnesoti. Zato bi bilo treba pregledati najmanj 100.000 pism. In to na mnogih najrazličnejših krajih velikih Združenih držav. Prepisovanje teh virov bi bilo silno zamudno in zelo drago.

NE POZABLJAJMO VSI NA NAJVAŽNEJŠE

Ob vsem naporu za zgodovinsko raziskovanje Baragovega življenja in njegove svetosti ne smemo nikdar pozabiti: „Če Gospod ne z da hiše, se zastojni trudijo vsi, ki jo gradijo“ (Ps. 126, 1). Veliko moramo prav vsi za Baragovo zadevo moliti. Se mu vneto priporočati.

Ameriški Kolumbovi vitezi, najmočnejša katoliška organizacija mož v U.S.A., na Baragovem dnevu v Marquettu

Končno je Bog edini, ki bo na našo priprošnjo uslišal željo vernega slovenskega naroda v celoti, da dobimo Baraga na oltar. Čudežna uslišanja zavisijo od naših iskrenih prošnja. Mogočna je Baragova priprošnja. Če ni v naših časih, ko bi si mnogi tako želeli, kaj več uslišanj, verjetno premalo prosimo ali pa nam manjka zaupanja vanj, ker ga premalo poznamo in njegovo vekotrajno apostolsko misijonsko delo podcenjujemo.

Ko je armenski kardinal Gregor Peter XV. Agagian prebral z zanimanjem novi francoski Baragov ž vljenjepis, je poslal msgr. Zrydu iz Beiruta 29. julija 1954 naslednje vrstice: „Naj junak v bodočnosti sveti z oltarjev in ostane svojemu dragemu ljudstvu nenehno navdih za dobro.“

10. januarja 1955, pa je ameriški apostolski delegat nadškof A. G. Cicognani poslal marquettskemu škofu Noaju vzpodbudni telegram, v katerem pravi:

„Prejel sem Vaše pismo z dne 6. januarja in se Vam zahvaljujem za prijazno pozornost, ko me obveščate o napredku pri delu v zadevi škofa Friderika Baraga. Stvar mi je zelo pri srcu in močno sem bil hvaležen, ko sem čul, kako napreduje, in o zanimanju, ki vlada zanjo. Zagotavljam Vas, da nadaljujem svoje molitve za napredek zadeve tega odličnega in svetega misijonskega škofa.“

Dovolj bo en sam trdni sklep: Odslej bom dnevno redno molil in se zaupno zatekal k svetniškemu škofu Baragu.

ENO SAMÓ JE POTREBNO

UNUM EST NECESSARIUM

Dramski oratorij v 10 podobah s prologom in epilogom, za soliste, zbor, plesni zbor in orkester. — Napisal Nikola Jeločnik

EPILOG

RAZLAGALEC

(težko; obrne list)

Poslednje poglavje.

Baraga umira. Vse pot je prehodil, vse, kar je imel, razdal.

Tam je sam, beden, truden, izmučen...

Poslednji list njegovega življenja že h kraju gre.

CANTOR

(visoko)

škof Friderik umira...

ZBOR

(ubito)

...umira, umira, umira...

(Daljni udar zvona, ki se ponavlja do smrti.)

CANTOR

(iz višine oznanj v koralu)

De profundis clamavi ad te, Domine...

ZBOR

(poltiho v pripevu)

Domine exaudi vocem meam...

RAZLAGALEC

Gospod, naš Bog, neskončni, večni — milost, milost!

CANTOR

Misericordiam... usmiljenje!

ZBOR

Usmiljenje, Gospod!

ŽENSKI GLASOVI

(triglasno iz višine)

...et pacem... pacem... pacem...

ZBOR

(se jim pridruži v odmevu)

...in mir, Gospod... pokoj in mir...

(Dolg premor. Nato)

STARI BARAGA

(se napol zgane)

Kličem... kličem... ne presliši, moj Bog... Zdaj, v tej uri, ne presliši!

Vse sem dal, kar sem imel... Ničesar več dati ne morem.

Zdaj ti daj, Gospod, daj svojemu nevrednemu hlapcu!

Izteka se moja ura in nove ne bo več.

Preden bo zora, bom stal pred teboj.

Pošlji, Gospod, svojega angela!...

[Glas harpe, kot odmev večerne antifone.]

GAŠPER

(pride s prižgano svečo)

STARI BARAGA

Kdo je?

GAŠPER

Jaz. Njih strežaj Gašper.

(Nov udar na zvon. [Kratek odmev v orkestru.]

STARI BARAGA

Kakšen praznik je danes?

GAŠPER

Nedelja. Njih najljubši dan. Praznik Imena Jezusovega.

(Nov udar na zvon. [Odmev.]

STARI BARAGA

Imena Jezusovega... Zato zvoni.

GAŠPER

Zvoni? Nič ne čujem. Prerano je, da bi zvonilo že.

(Nov udar na zvon. [Odmev.]

STARI BARAGA

Jaz čujem: zvoni in vabi, k pokoju, Gašper, k pokoju vabi!

(Snop rožne luči osvetli v trenutku desni kot Spodnjega odra, prav nasproti Staremu Baragi; škof ugleda tam MATER in DEČKA BARAGO v razgovoru na Trebanjskem gradu, kot v Drugi podobi. Gašper ničesar ne vidi.)

MATERIN GLAS

(govori malemu Frideriku)

Slehnemu od nas Bog nekaj posebnega odloči...

Sleherni od nas mora to nalogo izpolniti...

STARI BARAGA

(se zdrzne; široko odpre oči in gleda v privid)

Si čul, Gašper?... Vidiš?...

GAŠPER

(gleda krog sebe in poslušša; zmaje z glavo)

Nič nisem čul... nič videl. Naj zašpé. Trudni so.

STARI BARAGA

(živo)

Jaz pa sem čul in videl... Še čujem, vidim...

GLAS DEČKA FRIDERIKA

(materi)

Mama, glej, kako sonce tone za griče...

MATERIN GLAS

Takšna mora biti naša zadnja ura... spokojna... lepa...

kot po dobro opravljenem delu...

(Privid izgine v temó.)

STARI BARAGA

(zapre oči)

...po dobro opravljenem delu...

(Nov udar na zvon. Nato:)

OTROŠKI GLASOVI

(iz dalje, kot v Drugi podobi)

Pojd'mo spat... Bog je zlat...

(Ko ptsem izzveni, spet)

STARI BARAGA

To je konec, Gašper, čuješ?

GAŠPER

(poslušša, a ne čuje)

STARI BARAGA

Moli... moli... daj... luč...

GAŠPER

(v strahu potisne škofu svečo v roke)

STARI BARAGA

(z jasnim glasom)

Nunc dimittis servum tuum, Domine...

(Udar na zvon. [Odmev.]

ZBOR

(počasi)

...po tvoji besedi, Gospod...

STARI BARAGA

...in pace... v miru... Ireneja... Friderika...

ZBOR

(v višini, neviden, á la Gallus)

Ecce quomodo moritur iustus...

CANTOR

(z visokim klicem)

Libera me, Domine...

ZBOR

(teško, ubito, kot v koru)

de morte aeterna, in die illa tremenda
quando coeli movendi sunt et terra,
dum veneris iudicare saeculum per
ignem...

(Molk v trenutku. Nato:)

STARI BARAGA

(se napol dvigne ob Gašperjevi roki)

Jezus... Jezus... usmiljenje...

(Omahne. Udar na zvon. [Dolg odmev.] Nato dolg molk.)

GAŠPER

(vzame škofu svečo iz rok, ugasne jo; nato mrtvecu počasi zapre vcke; roke mu oklene krog škofovskega križca; dolgo zre v Barago, potem pa odhaja težko...)

RAZLAGALEC

Tako je umrl škof Irenej Friderik Baraga, kot je živel: z Jezusovim imenom na ustnah, ob prvi zorni straži na praznik Imena Jezusovega, v letu Gospodovem tisoč osemsto osemminšestdesetem.

(Zapre knjigo.)

CANTOR

(kot ob sklepu črne maše)

Fridericus in pace.

ZBOR

(enako)

Amen.

(Ves prostor se stemni. Razlagalec se je v temi umaknil. Ostane samo še Zbor.)

[Orkester uvaja v apoteozo]

APOTEOZA

(Gornji oder se v trenutku razsvetli v slepeči luči. Ves prostor je v belcm, modro nadahnjen. Zemljevida ni več. Podoba predstavlja umišljen vhod v Nebo; visoko v globini stoji angel sodbe s tehtnico; niže pred njim Baragovi Indijani povčičani zro v nebo; visoko na desni Angel Varuh Baragov s škofovsko štolo v rokah; ob njem pa trije drugi angeli s škofovskimi paramenti: pluviale, mitra in pastirska palica.)

ŽENSKI ZBOR

(v višini, neviden [z orkestrom])

Ave... ave... benedictus...

ANGEL VARUH BARAGOV

(z mogočnim glasom)

Friderik... Friderik... Friderik...

[Orkester: trombe, ki vabijo k vstajenju.]

STARI BARAGA

(odpre oči in se dvigne)

Tu sem, Gospod! Kam pojdeva?

ANGEL VARUH BARAGOV

(je pristopil k škofu)

H Gospodu, Friderik...

STARI BARAGA

Non sum dignus, Domine...

ANGEL VARUH BARAGOV

(ga prime z desnico, z levico mu podá štoho)

STARI BARAGA

(stopa v nebo; drugi angel ga ogrne s pluvialom, tretji mu pokrije glavo z mitro, četrti mu poda pastirsko palico. Potem stoji sredi svojih zvestih Indijanov, v škofovskem ornatu, zre v nebo in zakliče z močnim glasom)

Sanctus... Sanctus... Sanctus...

ZBOR

(na spodnjem odru se je medtem preigral na obe strani in tvori obliko velikih grških črk „alfa“ in „omega“ [z orkestrom odgovarja v mogočni hvalnici])

Sanctus, sanctus, sanctus, Deus Sabaoth...

ZBOR

(neviden, v višini, se pridruži)

Hosana in excelsis... Aleluja, aleluja!

[Trombe in zvonovi še dolgo.]

ZASTOR SE ZAGRINJA POČASI

Konec.

KSAVERIJ NEUSTRAŠENI

ROMAN O SV. FRANČIŠKU KSAVERIJU. — NAPISAL PAUL PIRON S.J.
ZA „KATOLIŠKE MISIJE“ PREVEDEL MIKLAVŽ TRPOTEC

13. poglavje

LUČI IN SENCE

„Aj, Cejlon, Cejlon, koliko krščanske krvi boš veljal!“

Ta krik, ki se je svetniku izvil na pomlad 1545, je bil prežalostni zbogom velikemu otoku; skozi šest mesecev je bila ta dežela vse njegovo najbolj vroče upanje.

Badaški vdor, pa ujme, ki so jih nasilniki skotili, vse to je neznansko daleč poneslo glas o plemenitem delovanju in junaških odpovedih apostola Paravajcev. Ves otoški venec na cejlonskem severozapadu je bil globoko prevzet in z najbližjega otoka Manar so mu klicali, da se žele vsi do zadnjega pokristjaniti. Badagi so se s comorinske obale umaknili 21. avgusta 1544; tedaj je Ksaverij namerjal odločiti Mansilhasa, naj gre in sprebrne tamulske ribiče na Mararju.

A Badagi so se vrnili; tri mesece po tistem je Ksaverij odhajal v Travancor. Mansilhas je moral, hočeš nočeš ostati na comorinskem rtiču. Tako tedaj pošilja v Manar domačinskega duhovnika; verjetno je ta tisti njegov prvi krščeneč iz Goa, za katerega se je toliko zadeval, da bi ga posvetili. Lepa mera plameneče svetn kove vneme je našla plodna tla v srcu mladega duhovnika, saj je v kratkem času sprebrnil na stotine Tamulov.

Januarja 1545 piše iz Kočina, kjer je na okrevanju, portugalskemu kralju tele navdušene besede: „V tem letu, ki ga doživljamo, menim, da se bo Kristusovi Cerkvi pridružilo čez sto tisoč ljudi iz Jafnapatana in po coulanskih obrežjih.“¹ Teden dni po tistem pa mu prinesó novico, da je dal jafnapatanski radža v patimskem selu obglaviti šeststo novokrščencev, med njimi celo dojenčke, ki so jih junaške matere same žrtvovalerabljem.

— Govoriti še ne more, a otroče je krščeno in kristjan je, kot sem jaz.

Sence in luč. A iz sence raste luč. „Naj bo zahvaljen naš Gospod Bog, da tudi v naših dneh mučencev ne zmanjka!“⁴ piše očetom v Rim. V teh dveh pismih, pa v naslednjih, ki jim pošilja očetu Ignaciju in Simónu Rodríguezu prosi za nove moči; misli na zmagoslavno mučeništvo v Patmu, ki odkriva nova obzorja in utira pot novim misijonarjem, kateri naj pridejo.

Čudovit je po Evropi odmev tega prevažnega sporočila. Portugalski kralj ukaže, naj po vseh cerkvah beró ljudem poročila iz Indije. Meni, da je treba vsaj dvanajst novih misijonarjev redovnikov poslati tja; o tej nujnosti prepričuje rektorja v Coimbri. „Če bi hotel ves naš kolegij izseliti v Indijo,“ piše le-ta, „bi to v tem trenutku storil.“ Sam provincial, Simón Rodríguez hoče jadrati v Goa; Peter Fabro, ki je pravkar iz Portugalske odšel na tridentinski cerkveni zbor, iskreno želi, da bi ga poslali na vzhod. Vse prevzet razkriva kralju in kraljici v pismu „te svoje goreče želje, to plodovito vnemo za oznanjanje slave in imena našega Odrašenika, Gospoda Jezusa Kristusa. Z rastjo me navdaja vest o preslavni smrti šeststo mučencev. Kako srečni bi bili vsi mi utrjeni vojščaki svete vere, če bi imeli ostanke njih okrvavljenih teles; in kako srečni šele, če bi v nas samih zaznali taisto njihovo srčnost!“³

Kraljevi upravitelj Alfonso de Souza je bil zdaj prepričan, da mora s svojim brodom udariti in radža kaznovati s smrtjo. A Ksaverij ga prosi, naj še počaka; še vedno upa, da bo nasilnik sooznal svoj greh, da bo Boga odpuščanja prosil, da se bo spokoril. Pa ne opravi nič pri tem med podaniki tako osvrtaženemu lopovu, ki z divjo ljubosumnostjo za svojo lastno moč vzkipi ob sleherni senci kake druge oblasti, naj že bo to Portugalska, naj njegov lastni brat, begunec v Goa, ki se poteguje za prestol in obljublja, „da bo z vsem veljaki in podaniki v kraljestvu prestopil

v krščanstvo, če ga upravitelj postavi za kralja.“⁴

Decembra 1544 odhaja Ksaverij iz Kočina v upanju, da bo Jafnapatán svojja vrata odprl evangeliju; na sever odjadra. V cambayskem zalivu se na malabarskih bregovih upravitelj bje z muslimani; svetnik se mu stavlja na uslugo. Med potjo se ustavi v Goa, pa se spet vrne v Kočin, kjer živi dva meseca; potem gre v Manar, da bi se na lastne oči preveril o nenehni radžovi sovražnosti in v marcu prispe v Negapatán, severno od Tuticorina, na vzhodni hindustanski obali, kakih stotrideset kilometrov od Jafne.

Upravitelj se zanaša na poveljnika te trdnjave v prepričanju, da se bo z vojaštvom odpravil na cejlonski sever; žalitev, ki jo je Portugalska doživela s pokoljem manarskih kristjanov, je treba oprati in radža je treba ponižati, res, s prestola ga je treba vreči, če le mogoče. A tisti poveljnik je s trinogom v kupčiji in prijateljstvu. Njegova trdnjava je v vsej Indiji najbolj odmaknjena; drži se starodavnega reka: *procul a Jove, procul a fulmine*.⁵ Njegovi vojaki zama čakajo povelja za pohod, o katerem vroča upa mlado, vstajajoče krščanstvo.

V aprilu je jadrata iz Birmanije portugalska trgovska ladja z dragocenim tovorom. Pa jo je vihar treščil ob severno cejlonsko obal; moštvo je rešeno, a kot ponavadi se radža spet polasti vsega tovara. Blago pa je vredno več kot dosti in portugalski poveljnik ne pomišlja kar nič: brž obljudi radžu, da se ga dotaknil ne bo; piškav mir. tako sramotno zbrantant na škodo tisočev duš!

„Jafnapatana niso zavzeli,“ je 8. majnika zapisal Ksaverij, „pa tudi tisti kralj, ki bi moral biti kristjan, ni tam zavladal.“⁶ Še štiri mesece prej je svetnik upal, da bo v tistem letu 1545 že lahko naštel sto tisoč krščanskih duš; kakšno grenko žalost skrivajo tedaj te preproste njegove besede!

Pismo je pisal iz Santo Tomé. Mesec dni samo se je mudil v Negapatánu; vleklo ga je še dlje na sever, da bi v

samoti molil. Svetniška molitev je v mo- gočno pomoč njegovim podvigom.

Cejlonski sever se je zapiral krščan- stvu. Še petnajst let po tistem je jaf- napatanski radža užival ob svojem raz- bojništvu. 1560 pa si je Portugalska sled- njič le izvojevala trdnjavo v Manarju; a prav na XVII. stoletje je bilo treba čakati, da so si jezuitje v kraljestvu Jafne postavili kolegij, uredili kakih tri- deset župnij in se veselili ob tistih ti- sočih kristjanov, o katerih je osemdeset let prej sanjal Ksaverij.

Apostol je upal, da se bo vsaj po za- padni obali velikega otoka krščanstvo naglo širilo. Kaj malo je posegel v ža- lostne dogodke, ki so vzburkali takrat kraljestvo Cotta.

Od jutra XVI. stoletja so Portugal- ci imeli v Colombu svojo trdnjavo. Tam so misijonarili frančiškani, ki so se po- našali tudi z mučenci. 1543 je skupna prizadevnost trdnjavskega poveljnika in misijonarjev zanesla krščanstvo tudi v radžov dvor, kjer je takrat vladal pre- tkan spletkar, ki je sanjaril, da se bo vzpel nekoč na cejlonski kraljevski tron, navkljub prastarim pravicam svojega so- seda, radža iz Kandaya.

Tri sinove je imel radža, tri velika otoška kraljestva jim je namenil: naj- starejšemu svoje, Jafno in Kandy mlaj- šima. Pa je zaznal, da se mu sin na- slednik na prestolu hoče pokristjaniti in ga je dal usmrtiti. Mlajša dva sta zbe- žala v Goa, kjer sta se izsolala in potem z vso ljubeznijo objela to vero, ki je njunemu bratu naklonila mučeniško kro- ro; krstili so ju za Juana in Luisa. Na vso nesrečo pa ju je 1546, prav ko bi morala z vojaško odpravo nazaj v svo- jo deželo, da se utrdita na prestolih v Jafni in Cotta, pobrala kuga.

Ksaverij se je tedaj mudil na Molu- škem otočju. V uspeh tiste odprave je bil tako prepričan, da so očeta Crimi- nale in Beiro, ki sta komaj prišla, na njegov ukaz takoj določili za misijon na Cejlonu. Novembra 1545 pa je, morda po razsvetljenju od zgoraj, ukaz prekli- cal; namenil ju je drugam, na rtič Co- morin naj gresta. Ve, kako ju bo pre-

senetila ta nova odločitev, pa ju narav- nost roti: „In pri ljubezni božji vaju rotim, da kako drugače ne storita, pa za nič na svetu ne pustita iz rok rtiča Co- morin.“⁷

Luči in sence so ga ob teh dogodkih obdajale; posebno sence so ga gnjavile globoko v srce. „Skoraj mučeništvo je ta nemoč, ko gledaš, kako se ruši vse, kar si s tolikšnim trudom postavil,“ piše 1549 Janezu III.⁸

Največ trpljenja mu rode prepreke, ki mu jih na pot stavljajo taisti, kateri bi mu v resnici bili dolžni najbolj po- magati. „Padroado“, sporazum med Sve- to Stolico in krono je s plemenitim, res viteškim hotenjem povezal portugalske kolone in misijonarje v boju proti isla- mu. Vladajoči papež Pavel III. je dal temu dogovoru dokončno obliko. Sto let prej je Nikolaj V. vsem, ki niso imeli posebnega dovoljenja portugalskega kra- lja, prepovedal vstop v novo odkrite de- žele, če jih je tja vlekla sla po kupčiji. Rim je velikodušno podelil Portugalski vse prednosti in svoboščine, ker je za- radi prejšnjih služnosti njenih, pa vse- ga, kar bi mogla še koristiti, gledal v tej državi edino velesilo, ki bi zmogla kolonizirati in pokristjaniti Vzhodne In- dije.

V Zapadnih Indijah, ki so jih pozneje nazvali Amerika, je Španija vladala z mečem in zlatniki; tod pa sta Cerkev in država delovali družno; kralj sam je hkrati s svojimi upravitelji in višjimi uradniki izbiral duhovščino; pa je zanj tudi skrbel, prav kot za cerkvena po- slopja in vse, kar je bogoslužju potrebo- no; ves denar misijonskemu delu je šel iz državne zakladnice. Tako so se tedaj i kolonji i duhovščina znašli pri skup- nem velikem delu roko v roki.

Med 1544 in 1552 je Ksaverij napi- sal Janezu III. celo kopico pisem. Z duš- no veličino, ki na visoko očituje vso nje- govo izredno dobroto, hvali najzasluž- nejše kolone.

Poroča o apostolskem prizadevanju škofa in njegovih vrlih sodelavcev; ne- nehno prosi za nove misijonarje; drugi so morali potem kralju poročati o vseh

tistih najčudovitejših straneh misijonstva v Indijah, ki jih je s svojimi deli tako prebogato napolnil apostol sam.

A brez senc tudi ta lepa podoba ni. Brez dvorjanske klečeplaznosti opozarja Janeza III. na odgovornost, ki jo je pred Bogom samim prevzel, ker ne kaznuje objestnosti prenekaterih kolonov; njih umazano življenje je prava prepreka za širjenje vere; krščanske sužnje sramotno prodajajo malikovalskim mogotcem; najsijajnejše in najdonosnejše službe naklanjajo bogatinskim muslimanom, nikoli pa spreobrnjencem, če ti pripadajo nižjim kastam; prenekateri radše si laste imetje svojih krščanskih podanikov.

8. februarja 1545 roti apostol po dveh straneh samih lepih novic svojega kraljevskega gospoda, naj v Indijo pošlje pravičnega moža za namestnika, „tako se bomo ognili mnogoteremu pohujšanju in veliki škodi, ki ju mora vse do zdaj tod naša sveta vera trpeti.“⁹

Temu kralju, katerega iskreno ljubi, se vendar Ksaverij ne pomišlja očitati: „Naj Veličanstvo prevdari, kot gre, in naj se spomni; neizmernega bogastva, ki se mu po posebni božji dobroti steka iz Indije; pa naj si hkrati tudi prizna, kaj tega daje Bogu in veri; in če pravično primerja to razmerje svojega bogastva — en del v službi krone, drugi pa v službi božji —, priznati mora po vsej poštenosti svojega hvaležnega in krščanskega srca pravično in moško, da je bore malo tega, kar je Veličanstvo odmerilo Bogu, ki je kraljevsko visokost tako obogatil in povzdignil. In s tem računom nikar ne odlašati, kajti naj bo prizadevnost še takšna, slednjič je je še vedno premalo.“¹¹

Kraljevskega gospoda se 20. januarja 1548 znova loti. Sprva se je pomišljal, a je slednjič le zapisal: „Prenekaterikrat sem sam pri sebi razmišljal, če bi morda ne bilo dobro, da bi Vaši visokosti pisal, kar v duši čutim... A če bi ne pisal, se mi zdi, da lastno vest bremenim; prav gotovo bi mi Naš Gospod razumeti dal, če bi bilo potrebno, naj Vam ne jaz, marveč kdo drugi poročam, kakšna tegoba je v meni, ker se nič tega ne stori,

za kar Visokost v svojih pisanjih rotim.“¹¹ Kje je vzrok, da ostane vse samo pri Ksaverijevih rotečih klikih?

Najprej nedvomno v vsem tistem, kar sam s nekšnim posmehom v pismu našteva: „Zaradi svete vneme, s katero nekateri hočejo druge posnemati, ko zatrjujejo: jaz bom to storil; drugi spet: ne ti, jaz bom; spet tretji: jaz prav gotovo ne, pa mi je tudi vseeno, če ti to storiš ali ne; drugi pa se spet pritožujejo: seveda, jaz sejem in se trudim, drugi pa žanjejo in jih hvalijo; tako potem naprej, brez konca in kraja.“¹²

Pa je še drug prevažen razlog, da se razmere prav nič ne izboljšajo: tisto oholo prepričanje vseh upraviteljev, ki se po triletnem vladanju s polno mošnjo vračajo na Portugalsko in dobro vedo, kako jih za vse njihove lopovščine nihče ne bo na odgovor pozval. „Rajši tod ne omenjam tega, kar vem, da bi Vaše Visokosti ne vznevoljil, pa tudi na svoje prejšnje in zdajnje grenke ure več misliti nočem, saj uvidim, da ni in ni zdravila za vse te grdobje... Mnogo potrebnjše bi bilo, da Visokost krepko kaznuje prenekaterega svojega upravitelja, kot pa da v Indiji vsi sprejmejo krščanstvo. A ker ne upam kar nič, da bodo nečednj oblastniki kdaj kaznovani, mi je skoraj žal, da sem Vam to napisal.“¹³

In res je poteklo dolgo leto, pa je ostalo vse pri starem; svetnik kipi v svetem ogorčenju. Že v drugo toži upravitelja, kako je s svojo neznačajnostjo onemogočil širjenje vere po Cejlonu, kralj sam pa da je za to zlo odgovoren: „Izkušnje so me preverile, kako Visokost zares nima nobene moči, da bi zagotovila porast Kristusove vere po indijskih deželah; pač pa ima moči še preveč, da grabi in si lasti vse časno bogastvo v Indiji.“¹⁴

Potem pa prosi oproščenja za trdo besedo in kliče k Bogu, naj on razsodi.

¹ M.H. SJ. Vol. I, T. I, Ep. 46, str. 252. — ² Enako, ep. 48, str. 274. — ³ Fabrovo pričevanje ima svoj vir v pismu 48, str. 274, ki ga zgoraj navajamo. — ⁴ Enako, ep. 48, str. 275. — ⁵ Latinski

rek, po naše: čim dlje od ognja, tem varnejši pred njim! (op. prev.). — ⁶ Enako, ep. 51, str. 291. — ⁷ Enako, ep. 54, str. 309. — ⁸ M.H. SJ. Vol. 69, M.M. Vol II, T. II, Ep. 77, str. 61. — ⁹ Citat je vzet iz pisma 20. januarja 1545: M.

H. SJ. Vol. 67, M.M. Vol. I, T. I, Ep. 46, str. 252. — ¹⁰ Enako. — ¹¹ Enako, ep. 61, str. 405. — ¹² Enako, str. 406. — ¹³ Enako, strani 407-408. — ¹⁴ M. H. SJ. Vol. 68, M.M. Vol. II, T. II. Ep. 77, str. 61.

PREMIŠLJEVANJA ZA SKUPNO POBOŽNOST PRVIH SOBOT 1955

TRETJA SOBOTA. MATI UPANJA

Na križu je visel in umiral Jezus, Marija, njegova Mati je pod križem stala. Silna je bila nje bolečina, a nje ni strla. Upala je na ugoden in srečen konec trpljenja. Upanje ji je dajalo nadčloveško moč, da je vzdržala. Njeno upanje se je naslanjalo na vero. Verovala je v Jezusovo besedo, da bo po trpljenju in smrti tretji dan vstal od mrtvih. Verovala je besedi, ki jo je angel Gabriel prinesel od Boga, da Jezusovemu kraljestvu ne bo konca. Iz te vere je zrastle trdno in neomahljivo upanje. Čim težje je bilo trpljenje, čim bolj so se večale bolečine, čim bližja je bila smrt, tem bližje ja bilo vstajenje, zmaga nad bolečinami in smrtjo. Marijo upanje ni varalo.

Ko je Marija po Jezusovem vnebohodu doživela preganjanje njegovih učencev in vernikov, smrt prvega mučenca Štefana, mučeništvo apostola Jakoba, ki ga je Herod dal obglaviti, ko je doživela zapor Petra in njegov skrivni beg izpod oblasti Herodove, jo je vse to seveda bolelo, a verovala je, da nobena človeška sila ne more Jezusu odvzeti oblasti in zmage in da bo kraljestvo božje ostalo na zemlji do konca dni. V tej veri je zaupala in mirno zrla v bodočnost; ni je zbegalo ne preganjanje mlade Cerkve, ne mučeništvo prvih kristjanov.

Marija je tudi nam Mati upanja s svojim zgledom in svojo priprošnjo. Verujemo trdno v božjo besedo kakor Marija, pa bo tudi v nas vzkliklo upanje, ki nam bo v trpljenju ohranjalo dušni mir. Nič se nam ni treba bati. Bog hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in se nihče ne pogubil. Sin božji je po Mariji človek postal, živel preprosto življenje, v groznih mukah umrl na križu zato, da bi vse ljudi odrešil in jim dal nadnaravno življenje v izobilju. Za vse ljudi je zadostil, vsem milosti zaslužil; vse je storil, da se more vsak zveličati, če se hoče. Božja volja je zveličavna. Bog hoče zveličanje vsakogar, nobenega ne določi za pogubljenje. Vse, kar nam Bog v življenju naloži in kar dopusti, da nas zadene, vse nam pomaga, da se zveličamo, če hočemo vse to prav porabiti, tako kakor nam je on namenil.

Le premislimo svoje dosedanje življenje! Vse, kar nas je zadelo in kar smo doživeli, pretehtajmo v luči te resnice, pa bomo spoznali, da nam je res moglo vse služiti v zveličanje; vse, tudi strahotna doživetja v vojski in revoluciji. Paddim in nam žalujočim je bilo namenjeno vse v zveličanje. Drugega namena Bog ne more imeti. V tej resnici je zakoreninjeno naše upanje, zato je močno in nepremakljivo. Tudi za bodoče velja. Naj pride karkoli, vse bo od Boga namenjeno ali dopuščeno v naše zveličanje. V tem upanju živimo, trpimo, se veselimo in v tem upanju bomo tudi umrli. Kakor Mariji bo upanje tudi nam dajalo nadčloveško moč in nam v viharjih in križih ohranjalo dušni mir. Marija, upanje naše, prosí za nas!

V zvezi s tem premišljevanjem molimo žalostni ali častitljivi del rožnega venca.

+ Gregorij Rožman
ljubljski škof

BESEDA ISKRENE ZAHVALE IN TOPLE PROŠNJE

PISMO G. WOLBANKA CM., U.S.A. SLOVENSKIM MISIJONSKIM
DOBROTNIKOM IN SLOVENSKIM MISIJONARJEM

Naj bo ob v tej številki objavljenem poročilu o stanju in razdelitvi sklada za slov. misijonarje izrečena iskrena zahvala vsem gorečim misijonskim dobrotnikom, med katerimi so neredki, ki z darom žrtvujejo košček svojih potreb. Vsak dar je bil dan prostovoljno brez moledovanja, iz ljubezni do naših slovenskih misijonarjev na terenu ali vsaj dan z namenom v svobodno razpolaganje. Drobne neprestane materialne žrtve naših Bogu dragih misijonskih poverjenikov človeška roka ne beleži, ker tega sami ne želijo.

Raznim slovenskim misijonarjem poslana sv. maše so darovali zadnja leta najraznovrstnejši naši in tuji verniki. Posebna zahvala Fr. Leonardu Bogolinu, O.F.M., za večkrat poslane sv. maše od Sv. Štefana v Chicagu, Ill.; rev. Frank Mihelicu iz Ely, Minn. in dr. Jožetu Goletu, Hales Corners, Wis., ki sta darovala večje število sv. maš za naše misijonarje. Svojo velikodušno ljubezen do misijonov sta pokazala misijonar Janez Kopač, ki je nakazal polovici njemu bolj znanih misijonarjev na terenu brezplačno po 1 vezan izvod svoje nove knjige „Na nepremagljivi skali“ in rev. Jože Vovk, ki je kot svoj poseben dar v letošnji sklad namenil za vseh 56 slovenskih misijonarjev in misijonark po 1 okusno vezan izvod svoje „Cerkvene poezije“ pod edinim skromnim pogojem, da poštnino plača Slovenska misijonska zveza. Takole piše: „Poštnino boste plačali, drugo darujem misijonarjem v sklad za 1955. Misijonarje spoštujem, ker veliko žrtvujejo, in bom vesel, če jim bo moja knjiga po svoje služila kot pozdrav in bodrilo, da vztrajajo vsak na svojem mestu in hvalimo Boga v svojem dragem materinskem jeziku, ko ga moramo seveda oznanjati v raznih drugih jezikih.“

Vse slovenske misijonarje in misijonarke po širnem misijonskem svetu zelo iskreno prosimo, da se v svojih molitvah, žrtvah, s svojimi otroci in sirotami po šolah, z bolniki v bolnišnicah, dnevno spominjajo sleherne slovenske duše, ki kakor koli podpira slovensko misijonsko akcijo. Naj iz naših skupnih žrtev zori na obzorju bodočnosti človeškega rodu nova sreča v Bogu in njegovi ljubezni enotno uglasenih človeških duš in src. Ne pozabite na številne slovenske bolnike, ki iz dneva v dan molijo v misijonske namene, na mnoge, ki z živim rožnim vencem kličejo milostno roso nad vse naše misijonsko delovanje; na drage nedavno umrle misijonske prijatelje, ki so do zadnjega s tako ljubeznijo „Katoliške misijone“ v izmučene roke jemali. Morda še potrebujejo naših molitev zase, za njihove družine, ki so ostale osamljene.

Molite, da božji Misijonar velikodušno sproti spreminja vsak žrtvovani cent misijonskih naročnikov in bralcev, poverjenikov in sodelavcev s pisanjem ter utrjevanjem misijonskega idealizma v večno obrestovano zasluženo prizadetih. Med našo mladino pa da na Baragovo priprošnjo Bog obudi vedno več misijonskih poklicev v emigraciji, kjer je mnogo zdravih katoliških slovenskih družin z materami in očetmi, ki so od božje Previdnosti odbrani zvesto gojiti in razvijati v otrokovi duši hrepenenje in ljubezen do misijonskega poklica. Tudi za tolike naše dobre družine molimo, da postanejo res številnemu naraščaju prva semenišča!

Če bo naše skupno misijonsko sodelovanje v področjih vplivnega okolja vsaj eni duši olajšalo zveličanje, moramo biti Bogu zelo hvaležni. Kaj šele, če bomo ob dnevu poslednje sodbe srečali številne v večni slavi blažene duše zmagoslavne Cerkve, ki so se do svoje neminljive sreče mogli dokopati samo ali predvsem zaradi molitev, trpljenja, žrtev, apostolata vseh vrst v okviru gorčičnega zrna sloven-

ske misijonske akcije. Védimo, da je za vsakega misijonarja pionirja v frontni linji vojskujoče se Cerkve, potrebno v zaledju mnogo duš-žrtev; od onih, ki odhajajo v Karmel in kontemplativne redove molit za slovenske misijonarje; preko misijonskih sodelavcev pri tisku, prireditvah, organizaciji misijonskega zaledja; pri branju in oblikovanju misijonskega mišljenja v sebi; pri odkrivanju in oblikovanju novih misijonskih poklicev za katerikoli misijonsko delujoči red, družbo ali kongregacijo; pri najvažnejšem in pogosto tako težkem prizadevanju, da svoje duše posvetimo in rešimo.

S tem pa že tudi učinkovito sodelujemo, da duše drugih Kristusu približujemo, svet iz dneva v dan zanje osvajamo in pripravljamo Odrašeniku pota, da se bo čimprej oznanjal vsemu svetu Evangelij — blagovest najbolj ubogim, veselo oznanilo v mraku poganskih temin zamanj išočim. Luč v razsvetljenje poganov, ki je Stvarnik, Odrašenik in Posvečevalec vseh ljudi. Osrečujoče dejstvo, ki nas mora napravljati v iskanju duš in njih reševanju prav vse misijonarje, ki vsak dan znova in znova ponavljamo v očenašu prošnjo: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo!“

Dajmo v lestvici vrednot prvo mesto najvažnejšim problemom! In ljubiti Boga je dačé najvažnejše v teh kratkih letih borbe za večno življenje. Delo za katoliške misijone je samo eden izmed precej zanesljivih dokazov, da na svojo dušo mislimo. Srečo, ki jo ob tem čutimo, pa skušamo ravno z misijonsko akcijo drugim posredovati.

K slikama na 2. in zadnji strani ovitka: 31 cm visok kipec Brezmadežne, ki ga je iz slonove kosti izrezal kitajski umetnik — begunec v Hong Kongu. — Indijski škofje, udeleženci na Marijanskem kongresu v Bombayu lani.

UPRAVA LEPO PROSI ONE NAROČNIKE K. M., KI NE HRANIJO CELEGA LETNIKA. DA JI Odstopijo MAJSKO, JUNJSKO IN DECEMBERSKO ŠTEVILKO KATOLIŠKIH MISIJONOV 1954. ŽE Vnaprej: BOG PLAČAJ!

MISIJON. TISKOVINE SE PLAČUJEJO NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Lenček Ladislav CM, Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires — Petek Janez CM, Misijonska pisarna, Granaderos 61, Buenos Aires.

U.S.A.: Rev. Charles Wolbang CM, St. Vincent's Sem., 500 E. Chelton Ave, Philadelphia 44, Pa. — Rudi Knez, 15011 Cardinal Ave, Cleveland 10, Ohio. Mary Vavpotič, 1923 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill. — Anica Tushar, Box 731, Gilbert, Minn.

Kanada: Rev. John Kopach CM, 594 Manning Ave, Toronto 4, Ont. — John Marrentic, 362 Wellesley St. E., Toronto, Ont. — Rev. Martin Turk, 545 Mahor Ave, North Vancouver, B. C. — Antonija Cuden, 3958 Laval Ave, Montreal, Que.

Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte s. Ilario 7, Gorizia.

Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.

Avstrija: Gg. salezijanci, Kamen 14, P. Tainach, Kaernten.

V ostalih deželah sprejemalo iz prijaznosti naročnino slovenski dušni pastirji.

„Katoliški misijoni“ so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, „Slovenske misijonske zveze“ in „Južnoameriške Baragove zveze“. Izdajajo ga slovenski lazaristi. Urejuje Lenček Ladislav C.M., s sodelovanjem dr. Maksimilijana Jezerrika v Rimu, Karla Wolbanka C.M. v Philadelphiji, U.S.A., prof. Lojzeta Geržiniča in Nikolaja Jeločnika v Buenos Airesu Upravlja Petek Janez C.M. — Naslov uredništva in uprave: Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina. — Tiska „Federico Grote“, Montes de Oca 320 (Lenček Ladislav C.M.). — S cerkvenim dovoljenjem

